

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan popoldne, izvenredne nedelje in praznike.

Inserti: Prostor 1 m/m x 54 m/m za male oglase do 27 m/m višine 1 K, od 30 m/m višine dalje kupijski in uradni oglasi 1 m/m K 2—, notice, poslano, preklic, izjave in reklame 1 m/m K 3—. Poroke, zaroke 80 K. Zensine ponudbe, vsaka beseda K 2—. Pri večjih naročilih popust. Vprašanjem glede inseratov naj se priloži znamka za odgovor.

Upravništvo „Slov. Naroda“ in „Narodna Tiskarna“ Knaflcova ulica št. 5, pritlično. — Telefon št. 304.

„Slovenski Narod“ velja v Ljubljani in po pošti:

v Jugoslaviji:		v inozemstvu:	
celoletno naprej plačan	K 180—	celoletno	K 240—
polletno	90—	polletno	120—
3 mesečno	45—	3 mesečno	60—
1	15—		20—

„Pri morebitnem povzemanju se ima daljša naročnina doplačati. Novi naročniki naj pošljejo v prvi naročnino vedno 500 po nakaznici. Na samo pismena naročila brez poslatve denarja se ne moremo nakazati.“

Uredništvo „Slov. Naroda“ Knaflcova ulica št. 5, I. nadstropje. Telefon št. 34.

Dopise sprejema le podpisane in zadostno frankovane. Rekepisov ne vrača.

Posamezna številka velja 1 krono. Poštnina plačana v gotovini.

Dr. Ivan Tavčar:

Kako ustavo potrebujemo?

Narodno predstavništvo — prvi, pa tudi najkvalitetnejši jugoslovanski parlament — umira s tisto neslavnostjo, s katero je živel in živi. V groznih krčih se je zvijal parlamentarni pritiskovec, da je po preteku dveh let z ječanjem in stokanjem prišel od njega volilni zakon za konstituant. Tako smo dospeli li koncu prvega poglavja našega državnega obstanka, sedaj se prične drugo, ki naj ustvari ustavo naši državi.

Pod narodnim predstavništvom smo svetu dokazali, da so Jugoslovenci šibak državotvorni element, zato je se je bati, da se bo ta dokaz nadaljeval tudi v bodoči konstituant, ki bo štela skoraj toliko poslancev, kot nekdanja dunajska zbornica slabega imena. Poslancev bo na kup, ali glavo bi stavili, da bomo — če bo kvorum ostal podoben dosedanjemu — nekaj mesecev potrebovali, da doživimo prvo sklepno sejo naše konstituante. In če pomislimo, da bodo vsi dosedanja poslanci kakor čebele v panj — to primeru, ker je čebela silno delavna živalica na zemlji, naj nam Bog odpusti! — sili v konstituant, potem je komaj upati, da bi v novi zbornici nastopila močnejša večina, ki se ne bo borila za moč posamičnih političnih strank, ki bo delala za državo in njene fundamente, vse drugo pa prepustila poznejšim dobam, ko bomo imeli stalno državno stredo in ko bo od Triglava do Vardarja med narodom vkoreninjena vera, da more Jugoslavija obstati le tedaj, če smo Srbi, Slovenci in Hrvati — kar se tiče državne ideje — eni in edini. Napačno smo živeli dosedaj. Zatorej bo imela konstituenta uvesti nekaj sprememb, in čim manj naj bo smela podobna biti jetičnemu narodnemu predstavništvu!

Gotovo je, da se delo bodoči konstituenti ne bo smelo preveč oteževati. Pri nas se mora vprašanje ustave gibati v mejah, ki odgovarjajo našemu položaju, in izključiti se morajo nepotrebne komplikacije. Bojimo se pa, da se prično sedaj obširne razprave na tem polju. Na vsakem grmičju bo sedela ptičica ter zvrgolela svojo pesmico o ustavi. Oglašali se bodo modrijani od vseh krajev in metalni bodo na trg najprismolenejšje ustavne načrte, tako da bomo imeli zmedenih in kričavih glav še mnogo več, nego jih imamo

danes! Vprašanje ustave se ho razblinilo in razvleklo na vse mogoče in nemogoče slučaje, mesto da bi nastopilo kolikor mogoče v pripravi in tudi zadnjemu Macedoncu umiljivi obliki. Hotele se bodo rešiti naloge za sto let naprej in ne bomo se čudili, da bo konstituenta, če bo le količjak podobna narodnemu predstavništvu, ki je rabilo dve leti za volilni zakon, rabila štiri leta za ustavni zakon. Iskalo se bo tisto, kar je najbolj oddaljeno in vsled tega najbolj nerahljivo, tisto pa, kar leži pred nosom, ki more državo ustvariti in utrditi, se bo pa dosledno in z zaničevanjem preziralo. Poznamo jugoslovanske »parlamentarce«, in težko se nam je ubraniti pesimizma! Da bi torej pri strani ostali vsi teoretiški s svojimi sklicevanjem na Severno Ameriko, na Anglijo in Francijo, ali pa na Norveško in še celo na sovjetsko Rusijo! Iz ustavnega zakona naj izostanejo vse moderne pretiranosti, predvsem se bo izogibati napak, s katerimi bi se naenkrat vse obstoječe razbilo in raztepla ter bi se s tem raztepla in razbila tudi državna misel.

Ni treba veliko pisariti, ni treba mnogo govoriti, glavna točka bodoče ustave bodi obsežena v pripravi, stavku, da je Jugoslavija enotna, monarhistična država pod Karagorjevičevim dinastijo. S tem je najvažnejše povedano: monarhijo hočemo imeti, in imeti hočemo tudi sedanjo dinastijo! Če bi se odločili za republiko, bi pokopali državo, ker bi pri naših parlamentarnih razmerah za volitev prvega predsednika potrebovali vsaj deset let. Če bi nam pa politični norci vsiljevali kako drugo dinastijo, bi izbruhnila v hipu državljanska vojna! Kadar se bo volilo v konstituant, naj volilci odklonijo vsakega kandidata, ki bi jim godel o republiko, in v blaznico naj ga pošljejo, ne pa v konstituant. Koliko zla je republikanska misel rodila pri naših bratih Hrvatih, kjer je to misel sprožil prismojen človek, kolega so oddali za dve leti v ječo, mesto da so ga za vse življenje nastanili v Stenjevcu! Republikanski šal ne uganjamo, ker danes niti Bog ne vé, kaj naj bi počeli z republiko v Makedoniji, ali med hrvatskimi seljaki, ali med slovenskimi kmeti!

Pri tem pa smo za enotno državo. Nekdaj smo bili za enotno, centralistično državo, ker smo upali, da

bo centralizem kakor jeklena traverza skupaj tiščal posamezne kose naše države, ki so takoj pri razpadu prejšnje države kazali voljo, da bi se razšli, kakor se razide gnezdo, ko so se mladiči izpeljali. Nekdaj sta pisala Šuklje in Hribar o tem predmetu, imela sta svoje misli, a mi smo jima očitali, da plešeta na vrvi. Sedaj vidimo, da smo jima delali krivico in da smo sami na vrvi plesali, ko smo zagovarjali absolutni centralizem. Ta centralizem nima danes življenjske moči v sebi, in tega so krivi nemalo Srbi sami, ki so nam pošiljali preveč Lukičev, Stefanovičev in drugih, ki so se vsi odlikovali z izvanredno trmoglavostjo ter se obračali tako, kakor bi se v Ljublj. i dalo administrirati čisto po istih načelih, kot se vodi uprava recimo v Prištini, kjer se z uradnim denarjem kvarta in pijančije do noči.

Nemogoče je, da bi pri državni upravi stopali po lestvi navzdol ter imeli za vzor prave in fine administracije vse tisto, kar je v Prizrenu ali pa še nižje doli ob Ohridskem jezeru, — da ne pišemo o Prekmurju, kjer uganja Lukič svojo kepenjajo! Centralizem, ki bi rodil še več korupcije, nego je imamo, je mrtev, in ustava nam bo morala prisoditi veliko, veliko avtonomije.

Tukaj bo imela konstituenta nekaj mučnega dela, pa ga bo hitro dokončala, če bo vpoštevala enotnost države. Pokrajnam se ne bodo na čelo postavljali kakšni kvazikraljiči ali vicekraljiči, ki bi vodili svojo trmoglavost politiko — kar smo že v Ljubljani doživeli —, dati se jim bo morala pametna avtonomija, kateri pa bo zadnja instanca pri važnih zadevah vendarle državno ministrstvo v Beogradu. Naravnost izključeno je, da bi v bodoče neznanen poverjenik v Ljubljani metal čez prag beograjske ministre in izdal okrožnice, da mu državna vlada nima ničesar zapovedovati, da je On sam svoj gospodar. Tudi bo ustava zabranjevala, da bi smel prihodnjič poverjenik za notranje zadeve potovati v Beograd, ter oddajati ondi pri vladi »verbalne note«, v katerih se zastopa stališče, da je ljubljanska vlada popolnoma neodvisna od centralne vlade! Vse te gerolstainske burke je menda uganjala Brejčeva ljubljanska vlada. Vsaj sedanjí minister za konstituant je pisal o teh Gosarjevih in Remčevih predpustnih šalah, ali gospod Markovič je taval okrog njih z ročavicami na prstih in skoraj jih je odobravaj. Zahtevamo ustavo, da bo pri takih prirediteljih — ko bi se bu-

nila ljubljanska vlada — imel ministrski predsednik samo eno pot: brzojaviti generalu Dokiću, da vrže puntarja v ljubljanski vladni palači v ječo in železje. Upore mora nova

ustava onemogočiti tako spodaj, kakor zgoraj! Če bo konstituenta s svojo ustavo dosegla ta uspeh, bo dosegla najvažnejše za enotno, monarhistično državo in za dinastijo!

Enketa „Pravnik“ glede novih kazenskih zakonov.

Odbor društva Pravnik je dobil pred nekaj meseci vest, da se v Beogradu resno razmišlja o načrtu, kako raztegniti veljavnost srbskega kazenskega zakonika, hkratu pa tudi veljavnost hrvatskega kaz. pravne reda na celo ozemlje kraljevine SHS.

Odbor si je bil seveda v svesti, da gladko oktroiranje teh zakonov niti ni lahko mogoče, niti pravno dopustno. Ali po izkušnjah z uvedbo 9. in 10. glave srbijskega kazenskega zakonika (o političnih zločinih) je moral priti do zaključka, da je najboljša, ako se slovenski pravniški oglašajo s svojim mnenjem, predno se pripeti morda še močnejše razočaranje.

Odbor stoji načeloma na stališču, da je skorajšnje izenačenje zakonov za celo državo samoobsest umevna zahteva. Toda ne more in ne sme nam biti enako, kakšni zakoni naj obveljajo za celo državo, in pa kako naj se to izvrši. Ker pa gre pri kazenskih zakonih za pravno snov, ki posega najodločnejše v naše pravne odnose, hotel je odbor iz lastne inicijative poizvedeti in ugotoviti glede sedaj perečega vprašanja mnenje slovenskih pravnikov. Zato je naprosil 40 slovenskih večšakov praktikov za pismeno izvestje na stavljeni vprašanji:

1.) Ali je stvarno priporočati, da se razširi veljavnost srbijskega kazenskega zakonika na celo ozemlje kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev?

2.) Ali je stvarno priporočati, da se razširi veljavnost hrvatskega kazenskega postopanja za celo ozemlje kraljevine SHS? V koliki meri naj se uvede porota?

Za slučaj potrditve prejšnjih vprašanj: Na kakšen način bi se mogla razširiti izvesti? katera doba bi bila primerna vacatio legis?

Doslej so oddali svoje mnenje: gg. Lovro Baš, dr. Janko Babnik, dr. France Goršič, dr. Mirko pl. Grasel, dr. Gjuro Hrašovec, Andraž Jeglič, Ivan Kavčnik, dr. Kotnik, Anton Nagode, dr. Anton Kremžar, Ivan Okretič, dr. Eduard Pajnič, dr. Oton Pač, dr. Juri Polenšek, dr. Anton Ro-

gina, dr. Fran Rosina, Janko Sernec, prof. dr. Skumović, dr. Anton Stučec, dr. Fran Tomineš, dr. Božidar Vodušek in Ivan Vrančič. Nekatera mnenja so globoko zasnovana, teoretski razpletena, druga drastično koncizna, skoro vsa se pa strinjajo soglasno v tem, da stvarno nikakor ni priporočati razširitve srbijskega kazenskega zakonika na celo državo ozemlje. Razlogi se strinjajo povsem v eni točki, da bi bila taka razširitev reformatio in pejus, mnogi tudi menijo, da je nemogoča skorajšnja izvedba sleherne dalekosežne reforme sploh zastran preobloženosti sodnikov, katerih še izdaleka ni toliko, kolikor bi jih bilo treba. Glavna težkoča pri uveljavljanju srbijskega kazenskega zakonika pa bi bil obstoj stranskih, specialnih zakonov: brez preuredbe tudi teh ni misliti na nadomestitev sedaj veljačajočega kaz. zakonika s katerimkoli novim. Nekaj gospodov zastopa mnenje, da bi bilo bolje razmišljati o tem, ali ne kaže razširiti na celo ozemlje naše kraljevine avstrijskega kaz. zakonika, s katerim bistveno soglasja hrvatski, ali pa zelo modernega bosensko-herceg. kaz. zakonika.

Tudi drugo vprašanje o razširitvi hrvatskega kazenskega postopnika je zanikala pretežna večina odgovorov: le dva gospoda sta se izjavila, da bi priporočala tako razširitev, ako se vsaj novele avstr. k. pr. reda odbrže.

Glede porote so mnenja — naravno — različna: gibljejo se večine v smeri odprave porote za tiskovne pregreške zoper razžaljenje časti in pa za imovinske zločine (tatvine, poneverjenje, goljufije).

Nekateri gospodje so se navzlic zanikanju prvih treh vprašanj dotaknili tudi vprašanja načina izpremembe zakonov in podali vsega uvaževanja vredne nasvete. Med temi naj bo omenjen osobito ta, da naj se vsak novi zakon izda istočasno tudi v točnem slovenskem jeziku, da ga more tudi ljudstvo brez težkoč takoj razumeti in se mu prilagoditi.

Odbor pričakuje, da se tekom tega meseca še ostali naprošeni gos-

Fran Govekar:

Soltanje.

(Dalje.)

Vsa ženska bitja božjega stvarstva so pač enako koketna in vsa moška bitja so pač enake igrače ženske preračunljivosti! Zaradi lepega hipa se podajamo slepi in gluhi v sramoto in pogubo, zakaj ženska je moževa usoda od dni Adamovih in ostane do konca sveta.

In prav istega večera je hotel dr. Repič na vso moč za kapucinskim samostanom ter se togotil:

»Saj sem ju vendar pravkar videl: Kopitar je bil, studiosus premier, in Kalanova Marjanica! Kam, zlodja, sta izginila? — Najti jo moram, govoriti z njo, povedati ji, da mislim na njo noč in dan ter da jo resnično ljubim! Moram!«

Bil je kakor blazen.

Vse minule dni jo je čakal, iskal, zahteval v Gradišče, oprezoval okoli njene hiše, a zagledal je ni niti enkrat. In slabovoljen se je vračal domov...

O, čim dalje bolj se je zavedal, da je še ni bilo ženske, ki bi se mu tako globoko vtisnila v dušo in srce kot Marjanica.

Nobena ni bila lepša, nobena ponosnejša v svoji neomadeževani časti, nobena tako rezka, odrezana, a nobena prav zato tako privlačiva kot ona...

Kakšne so bile vse tiste igralko, pevke, plesalke, šivilje in natakare: afektirane, pomadizirane, brezčutnice, zopno glumeče strast, a vse le izžitke špekulantke na njegovo denarnico ali nesramno sirove vlačuge vzlic svili, čipkam in vonjilom!

In Nežika Verderberica, junonsko prekrasna podlica, je bila med naizopnejšimi: doživljaji ž njo so ga navdajali le še z gnusom in sramom. Nikdar več ne pojde tja, je sklenil, zakaj par tednov ljubezni z Nežiko tvori v vsem njegovem življenju najbolj sramotno dobo, ki je ne pozabi in ne izbriše nikoli več. Sam nad seboj se je zgražal, kadar se mu je vsilil spomin na prečute noči tam v Nežikini spalnici in strmel je, kako nizko more pasti ženska. In zahrepenel je po čisti, pošteni ženi, vredni spoštovanja in ljubezni.

»Konec bodi podlih avantur!« se je rotil »Potopim se končno v idealno razmerje z ženo, ki jo lahko spoštujem, umilem se vseh grehov ter se dvignem iz blata k solncu čistosti in značajnosti!«

Takrat jo je zagledal, stoječo pred Igriščem, visoko, vso svežo in energično v vsaki kretni, bujnih kostanjevih las in kakor ogle temnih velikih oči. S Kopitarjem sta se razgovarjala, pred hišo pa sta se pojala Kozlevčarjeva dečka. Vzdrhtelo mu je srce in dih mu je zastal, kakor bi ga hotelo zadušiti. Toda premagal se je, smelo koračil k njima ter pozdravil že od daleč.

Kopitar ga je zagledal prvi ter se odkril:

»Ponižen sluga, gospod doktor!«

»Ave, ave, amice! — Moj poklon, gospa Kalanova: vi ste se upali ostati v Ljubljani? Nevarni časi za mlado, lepo ženo!« je dejal dr. Repič, podal dijačku roko ter se sklonil k njegovemu ušesu. »Apaga, mi fili, apaga!« (Odidi, moj sin, odidi!)

In Kopitar, bistra kmečka glavica iz Repenji, se je okrenil ter zarohnel na razgrajajoča parva in principia:

Hajdita v hišo! Pozno je že. Večerjat pa spat! Alo! — pa kar precej! — In ozrl se je po dr. Repiču, dejal: »Samo za trenutek... vrnem se takoj...« in izginil v široki temni veži na levo.

Tako je postal trg prazen in dr. Repič je ostal sam s Kalanko. Hipoma jo je zgrabil za roko ter šepetal:

»Odpustite, odpustite! Nikoli vas nisem nistem hotel žaliti... slabo ste razumeli moje besede... neroden sem bil, zakaj verujte mi, da vas spoštujem!«

»Kaj vendar hočete? Omožena sem... poštena!«

»Ničesar, pri Bogu prisegam: ničesar! Samo da vas smem videti, da smem govoriti z vami! Nobene druge misli, nobene druge želje ne gojim; saj vem, da imate moža, dobrega, pridnega, ki zdaj trepetate zanj in skrbite, kod hodi, kaj počne v tujini brez vas in brez vaše ljubezni! Vse vem in zato vas spoštujem, gospa, ter si mučim srce, ker sem vas nehoje razžalil s svojimi nagovori!«

»Moški so tako grdi... bala sem se vas... Mislila sem, da ste tudi vi taki...« je dejala, kakor bi se opravičevala.

»Vem, a sam sem kriv! Vidite, veseliak, sem, dobra duša, z vsakim človekom prijazna. Pa ste me razumeli napak, kajpada... In tega mi je bilo strašno žal. Zaradi vas nepopisno žal. Človek se včasih zameri najhujše prav ondi, kjer išče srce najlepšega prijateljstva. Oh, strašno neumno je to življenje in jaz se maščujem nad njim, da počenjam čim večje neumnosti!«

»Haha, vaše oblike n. pr. — o!« »Nikar ne mislite, da so meni všeči! Ali iz dolgčasja se zabavam pač z njimi, ker dela ni v pisarni že nekaj mesecev zaradi te proklete vojne! Od tistega dne, ko ste mi rekli na Šentpetrski cesti, da sem pravcata opica in za strašilo v koruzi, pa mi tudi francoska nova moda ne dela več zabave! O, pogledite —!«

»Res, tako ste mi vse bolj všeči!« se je nasmejala, ko je opazila, da je obločen brez ekstravaganc.

»— ubogal sem vas in zdaj sem srečen.« »Ničesar vam nimam ukazovati: vi ste ste gospod, jaz —«

»Moja kraljica ste! Jaz vaš suženj!« »Ali, gospod doktor!« je vzklopela in globoko zardela. »Tako odidem —!«

»Prosim, nikar! Prelepa ste kakor boginja in kraljica moji duši! Ljubim vas, gospa, ljubim...!«

spodje odzovejo z odgovori. Ko pridejo vsi odgovori, sestavi se o celotni enketi obširnejša spomenica, ki se

St. S.

Apel iskrenim Jugoslovenom.

Na zadnjem kongresu dobrovoljcev v Ljubljani se je govorilo tudi o stališču, ki naj ga zavzamejo dobrovoljci ob priliki volitev v konstituantno. Sicer ni prišlo na zborovanju v tem oziru do nikakih definitivnih in obveznih sklepov, pokazala se je pa jasna odločnost, da dobrovoljci nikakor nečejo v volilnem boju nastopiti s to ali ono sedanjo izrecno politično stranko. Obsojalo se je dosedanje postopanje vseh političnih strank in konstatiralo, da nobena ne deluje za dobrobit naše države v onem smislu, s katerim so šli dobrovoljci zanj v boj in preminogi žrtvovali tudi svoje življenje.

Pred kratkem se je minister dr. Kukovec na nekem akademskem zborovanju med drugim priložno tako-le izrazil: »Mi (voditelji političnih strank) vsi vemo, da so obsodbe Vaših in drugih vrst naš delovanje in politični strank deloma upravičene in je družabno življenje na podlagi takih strank vsekakor nezadovoljivo, vemo pa tudi, da se temu zlu za sedaj ne da od pomoči z razsulo teh strank — kajti razdirati je lahko, a ustvarjati težko — ker bi s tem uničili še ono edino dobro, ki nam ga nudijo sedanje politične stranke.«

Nočem se tu spuščati v domnevanja, v koliko je g. minister o teh besedah prepričan in v koliko bi bilo dobro ali slabo razsuti sedanje politične stranke, prepričan pa sem, da bi bilo z energičnim nastopom ene močne in solidarne izvenstrankarske skupine, ki bi ob volitvi v konstituantno nastopila z lastnimi istotakimi kandidati, katerim bi bil dobrobit Jugoslavije visoko nad vsemi osebnimi in strankarskimi interesi — storjeno že mnogo pozitivno dobrega; imeli bi predvsem največji izgled, da se bo naša država razvijala v onem

bo priposlala ministrstvu pravde v Beogradu in natisnila v društvenem glasilu, Slovenskem Pravniku.

pravcu, ki ga goji vsak iskren Jugosloven, namreč v pravcu enotne, močne, kulturne in v družbi narodov enakopravne Jugoslavije.

V to skupino so poklicani v prvi vrsti dobrovoljci in akademski omladina — tesna duševna vez med njimi mora biti vsakemu razumljiva, ki le količikaj pozna razmere pred in medvojnih časov — dalje Sokolstvo, Primorci in drugi iz zasedenih ozemelj, Jugoslovenska Matica, vse kulturne in strokovne vsejugoslovenske izvenstrankarske organizacije in sploh vsi, ki so pripravljeni na požrtvovalno sodelovanje.

Skraini čas je, da politiko in sploh vsa vodstva v državnem aparatu iztržemo iz rok mazačev ter politično in strokovno demagogov, ki ne morejo drugače delati kot z umazanimi kupčijami za svoja in strankarska korita. Treba je, da se poveri država v tem času, ko gre za biti in nebiti Jugoslavije, ljudem, ki bodo znali presojati vse socialne, gospodarske in kulturne faktorje, dobro poznali mentaliteto in dušo jugoslovenskega naroda (oziroma njegovih plemen in slojev) in na podlagi znanstvene razsoje vseh teh in sličnih čimteljev dali naši državi tako ustavo in dajali take odredbe, ki bodo zadovoljevale vse dele in vse narodne sloje; boriti se moramo, da se to ne izvrši na podlagi strankarskih interesov ali kakih reakcionarnih, konservativnih ali dogmatičnih načel.

Tu je boj, ki se bori proti oni platformi, na kateri je vse ono vzkliko, nad čemer se iskreni Jugoslovenci zgražajo in kar jih tira v vsakem oziru v negotovo in temno bodočnost.

Na trezno, vstrajno in smotreno delo torej!

Politične vesti.

— Odbiti predlogi ministra za konstituantno. Z a g r e b, 17. septembra. Današnja »Riječ SHS« poroča: Po inicijativi in kategorični zahtevi radikalnega voditelja Stojana Protića je njegov najokli pristaš, minister za konstituantno dr. Laza Marković, izdelal zakonski načrt, po katerem naj se dajo nekatere pravice, do katerih je upravičen parlament, v samovoljno uporabo vladi. To njegovo namero, ki precej sumljivo diši po zloglasnem avstrijskem § 14, je soglasno odklonil ne samo ves demokratski klub, marveč tudi del hrvatskega parlamenta. Kljub temu se sedaj zaleta vajo hrvatski listi zajednice ne v radikalce, marveč v demokrate, kakor da bi ti izdelali ta zakonski predlog. — K temu poročajo iz Beograda: Kakor demokratski klub, tako tudi Jugoslovenski klub ni sprejel predloga ministra za konstituantno, marveč sta oba kluba zahtevala, da se natančno precizira, za katere pravice parlamenta zahteva minister za konstituantno, da preidejo v roke vlade. Tako minister dr. Laza Marković in ž njim seveda tudi g. Stojan Protić ni imel sreče s svojim spreminjavalnim predlogom, kakor ni imel sreče s predlagano spremembo § 15. in bo moral izdelati nov predlog, ki ga bo potem dal klubom v razmišljanje, če ne bo g. Stojan Protić med tem časom porabil prilike in z zakulisno igro skušal izvesti novo vladno krizo.

— Odbor za izenačenje davkov. »Narodna Politika« javlja iz Beograda: Na včerajšnji seji finančnega odbora je

v imenu Jugoslovenskega kluba predlagal poslanec Vesjenjak, naj se oenuje poseben odbor za izenačenje vseh neposrednih davkov v vsej državi. Ta odbor bi tvorili strokovnjaki iz vseh krajev naše države. Odbor bi se pri svojem delu za informacijo obračal tudi na interese. Predlog poslanca Vesjenjaka je bil sprejet. — d

— Radi davkov. »Novosti« javljajo iz Beograda: Poizkus ministra za konstituantno dr. Laze Markovića v parlamentu glede davkov je izzval v vseh klubih živahno zanimanje in kritiziranje. Dognavajo, da je do sedaj edini radikalni klub pripravljen pristati na predlog dr. Markovića. Demokratski zahtevajo pa nekatere izpremembe. Narodni in Jugoslovenski klub sta v ostri opoziciji. Član Narodnega kluba je izjavil, da ni izključeno, da pride vsled tega vprašanja še do krize vlade.

— Principe Borghese. »Piccolo« pravi, da slovensko časopisje pripisuje italijanskemu članu pbeisicne komisije na Koroškem, principe Borghese, vse močoge intrige proti Slovincem v korist Nemcev, in dostavlja, da je obžalovati, da baš slovensko časopisje meša in zastruplja tako surovo javno mnenje z jednim namenom, da bi postavilo v slabo luč pri zavezniških italijanski narod. Odgovorjamo, da je vse res, kar pišemo o princu Borghesu. Obžalovati je to, da je prišel na Koroško, prežet nasprotstva napram Jugoslovanom in da kaže to nasprotstvo ob vsaki priliki ter je vedno intenzivnejše in bujše.

Dr. R. Zaletel:

O francoski kirurgiji.

Že francoski cesar Napoleon se je trudil, ko se je mudil leta 1809. po naših deželah, da bi ohranil naš narod v dobrem vojaškem, kakor tudi znanstvenem stiku s svojo državo. Žalibog, da se ni že takrat uresničila njegova ideja in so morali Germani preplaviti naše dežele ter nas prisiliti živeti po njihovi kuturi več kot 100 let.

Prišel je pa čas, ko vdihamo Jugosloveni svoboden in čist vdih. In od nas je odvisno, kam se odločimo v bodoče!

Poglejmo na zapad! Že veliki nemški pesnik Goethe je napisal svojemu narodu, da je bila kultura že od pametveka na zapadu doma, jaz pa upam, da bo tudi v bodoče na zapadu studenec, iz katerega bo naš prosi in svobodni jugoslovenski narod črpal svojo kulturo.

Za časa svojega bivanja v Parizu sem imel priložnost obiskovati razne klinike, kjer se je gojila le kirurgija.

Tu omenjam v prvi vrsti kirurško kliniko »L' Hotel Dieu«, kjer je predstojnik prof. dr. Hartmann, znan učejak in svetovnoznani kirurg. Da ne omenjam vseh njegovih del, se omejile na njegova zadnja dela, namreč o kirurgiji uro-genitalne

ga aparata, katero je povzdignil na najvišjo stopnjo.

Na tej kirurški kliniki se ne operira kakor pri Nemcih ali pri nas samo izrečno kirurških slučajev, ampak sploh vse, kar je abdominalne kirurgije. V Parizu se lahko vidi na primer na kirurški kliniki poleg trepanacij, gastro-enterostomij, skoro vsak dan tudi salpingostomije, ovariostomije, totalne extirpacije utera per laparotomiam ali per vaginam, več ginekoloških operacij skoro kakor izrečno kirurških.

In v Avstriji? Ko sem bil leta 1914 in 1919 še pomožni zdravnik na graški ginekološki kliniki pri prof. dr. E. Knauerju, sva imela veliko težko z docentom dr. R. Franzom, takratnim prvim asistentom omenjene klinike, ker sva operirala poleg ginekoloških operacij tudi izrečno kirurške slučaje, kakor na primer amputacije mamea, strunektomije, nephrectomije itd.

Da bi bil ginekolog obenem tudi

- 1 Trepanacija, to je navrtanje.
- 2 Gastro - enterostomija, to je zveza med želodcem in črevesom.
- 3 Salpingostomija, to je umetna zveza med jajčnikom in jajčevodom.
- 4 Ovariostomija, to je odrez jajčnika.
- 5 Totalna extirpacija utera, to je popolno odstranjenje maternice.

Mešanje in zastrupljanje javnosti, pa surovost je doma pri italijanskem časopisu »Piccolo« vrsta.

— Kakšen namen ima madžarski poset v Beogradu. Kakor smo že beležili, je v petek, dne 17. t. m. prišlo v Beograd 13 madžarskih parlamentarcev pod vodstvom predsednika madžarskega parlamenta Rakovskega. O namenu tega nenadnega poseta naša javnost ni bila poučena. Kakšne cilje pa zasleduje deputacija madžarskih politikov v Beogradu, je razvidno iz »Neue Freie Presse«, ki piše med drugim: »Vaš dopisnik je imel priložnost izvesti podrobnosti, kako so madžarski politiki utemeljevali svojo željo, da posejijo Beograd. Z merodajne strani v Budimpešti se je predvsem zagotovilo jugoslovenskemu zastopniku, da se bodo predvidno izbrali člani te delegacije in da se bodo v to delegacijo sprejemali samo takšni politiki, ki so izrazili nasprotniki vzpostavitev habsburškega gospodstva na Madžarskem. Ti politiki se bodo v prvi vrsti vzeli iz vrst malih posestnikov. O namenu poseta se je izvedelo, da nameravajo madžarski politični krogi postaviti predlog, da bi se Madžarska in Jugoslavija mirnim potom sporazumeli glede rešitve »odprtega vprašanja Banata in Bačke«. Madžari nameravajo predlagati, da bi se v Bački in Banatu ustvaril madžarsko-jugoslovenski kondominij, t. j. da bi se Bački in Banatu priznala neke vrste avtonomija, za katero bi jamčili obvede državi. — Tako poroča »Neue Freie Presse«, katere stiki z madžarskimi politiki so notorično znani. Samo obsebi se razume, da so madžarske želje po kondominiju v Bački in Banatu zgolj podobne želje, ki se ne bodo nikdar izpolnile. Da bi Jugoslavija kdaj dovolila v to, da bi Madžari zopet prišli do veljave in besede v Banatu in v Bački, je izključeno. In ako mislijo madžarski parlamentarci, da bodo s svojim posetom v Beogradu za to idejo pridobili, ne govorimo tu o vladi, samo onega resnega politika, kažejo s tem poizkusom samo svojo neobito naivnost. Bačka in Banat je naša last, ki je nam bila prisojena v trianonski mirovni pogodbi. Na stvari se ne da ničesar več spremeniti in Madžari morajo hočeš nočeš s tem dejstvom računati.

Karel Habsburški o katoličanstvu in germanizaciji. Znani nemški politik Erzberger, ki je leta 1917/18 igral v nemški javnosti veliko vlogo, je nedavno tega izdal svoje memoare, v katerih so nanizani zanimivi podatki tako o bivšem nemškem, kakor tudi o bivšem avstrijskem cesarju. V teh svojih spominih pripoveduje Erzberger med drugim: »Dne 22. aprila 1917 sem prišel na Dunaj in sem imel razgovor z grofom Czerninom. Le-ta mi je razložil, zakaj ni dovolil avstrijskim socialnim demokratom, da bi odpotovali v Stockholm; naglašal je, da ne veruje v uspeh te akcije. Temu nasproti pa je potrebno, tako je poudarjal Czernin, da nastopi katoliška internacionala, ki bo imela gotovo mnogo več uspeha. Drugega dne me je sprejel v avdienci cesar Karel. Cesar mi je v svojo gotovost izjavil, da bodo centralne države v treh do štirih mesecih primorane prijeti odločno mirovno akcijo, zakaj na jesen mora biti vojne konec. Na mir, ki bi ga izvajale podmornice, Karel ni veroval, daši je odkrito priznaval njih junaštvo in sposobnost. Bil je vedno nasprotnik neomejene podmorske vojne, zato si je tudi prepoval, da bi ga še kdaj obiskali takšni agitatorji, kakor je bil admiral Holtzendorff. Karel je bil prepričan, da bo skupna fronta lahko uspešno kljubovala zadnjim sovražnikovim napadom. Kar se tiče notranje politike, je Karel priznaval, da postajajo notranje politične razmere vedno bolj težavne. Vključ temu pa je popolnoma izključeno, da bi prišlo v Avstrijo do revolucije. Avstro-ogrsko državo ne more prenesti republike, ker bi to pomenjalo razpad celokupne države. Dinastija in katoličanstvo sta tista vez, ki »drži skupaj« Avstro-Ogrsko. V Nemčiji te

ga ne uvažujejo, ker premalo poznajo Avstro-Ogrsko. To velja tudi za cesarja Viljema, ki ga on — Karel — smatra »za enega svojih najboljših prijateljev«. Nekoč mu je cesar Viljem izjavil, »da mora Avstrija bolj germanizirati«. On — cesar Karel — bi moral bi moral za to skrbeti. Toda tej Viljemovi želji ni mogel ustreči, ker tvorijo večino med avstrijskimi narodi Slovani in on noče tem narodom delati sile. Cesarju Viljemu v tej zadevi tudi odgovoril, da mu v tem pogledu ne morejo dati poguma uspehi ruske germanizacijske politike na vzhodu. Karel je odkrito priznaval, da gladujejo vsi avstrijski narodi. Za enkrat se on — Karel — ne boji zlih posledic. Boji pa se, da bi par mesecev po sklepu mira prišlo do nemirov in razpada. Kar se tiče njegove vladarske pozicije, mora naglašati, da se čuti skoz in skoz kot katolika in da bo temu prepričanju ostal zvest vse svoje življenje. Zato tudi popolnoma razume težaven položaj svetega očeta papeža... Zdi se, da je slika, ki jo podaja Erzberger o Karlu Habsburžu, precej točna. Priznati je treba, da Karel v resnici ni bil sovražnik Slovanov, vendar pa je bil preslab, da bi mogel preprečiti Slovanom sovražno politiko dunajske vlade. Prav tako gotovo je tudi, da je bil Karel navdušen katolik, manj iz notranjega prepričanja, kakor pa iz fiksnе ideje, da bo edino katoličanstvo, kakor on sam pravi, »držalo skupaj« avstro-ogrsko deželo. Ta fiksnа ideja ga je sicer varala, ker, kakor se je izkazalo, tudi katoličanstvo ni rešilo Avstrije pred razpadom, vključ temu pa smo prepričani, da je g. Karel še tudi danes dober katolik, a tudi to pot manj iz srčnega nagnjenja, kakor v hladnem kalkuliu, da mu bo morda prav katoliška ideja pomagala, da bo zopet splezal na kakšen prestolek, ako ne na Dunaju, pa morda v Pešti ali kje drugod.

— O jadranskem vprašanju prinaša »Journal des Debats« interesanten članek Gauvina, ki se v prvi vrsti spominja dogovora med dr. Trumbićem in Bertolinijem glede razdelitve bivšega avstro-ogrskega trgov. brodovja, ki ga smatra za realen pričetek skorajšnjega popolnega sporazuma med Italijo in Jugoslavijo v jadranskem vprašanju. Jugoslovenska vlada želi iskreno, da pride v jadranskem vprašanju do sporazuma. Ona se naravno briga za to, da obvaruje pravice svojega naroda, ali istočasno je iskreno razpoložena, da dā Italiji vse prirodne garancije za njeno varstvo. Neki italijanski državnik je nedavno izjavil, da njegova vlada želi zavzeti kar najmanj teritorija, na katerem prebivajo Jugoslovani. To stališče je prav in odgovarja popolnoma interesentom Italije. Ako je Glottiti istega mišljenja, potem se bo to vprašanje lahko rešilo. Garancije Zveze narodov ali držav, ki so podpisale nedavno velike mirovne dogovore o nevtralizaciji izvestnih delov, bodo dale Italiji več pravega varstva nego aneksija prebivalstva, katero bi morala Italija neprestano s pomočjo znatnih sil držati v svojih rokah. V tem nesrečnem jadranskem vprašanju delajo največje zmešnjave italijanski pomorski in vojaški krogi. Eni zahtevajo pomorske baze, drugi zaledja. S temi zahtevami baz in zaledja bi prišlo do absorbiranja znatnega nedvomno slovenskega teritorija, čegar prebivalstvo pod nobeno ceno ne želi pripadati Italiji. Ako se žene prenehas sistemo zaledja in baz, se bo nadaljevalo vojno. Narodi in vlade morajo končno pojmiti, da aneksija ni edino sredstvo, s katerim se garantira varnost kake države.

— Proti »mali ententi«. V »Journal des Debats« se bavi Auguste Gauvain z »malo entento«, njenim pomenom in njenimi nasprotniki. Izjava: Zdelo bi se, da bi bila na Francoskem defenzivna formacija izmed držav, dedičev avstro-ogrsko monarhije, morala biti sprejeta naravnost srčno s strani prvobitnih avstro-ogrskih konfederacij. Kaka prevara! Začetniki te

krasne kombinacije so se pospeli do opozoritve javnosti na opreznost proti mali ententi. Sporazum treh držav centralne Evrope, prijateljskih in zavezniških Franciji, za ohranitev miru izval je konfederacijo pri graditljivih te famozne konfederacije. Po njihovih nazorih je naloga podonavske konfederacije, da povrne Avstriji in Madžarski pretežje nad balkanskimi, ali kakor se oni izražajo, balkaniziranimi narodi, in da pripravi vspostavo Habsburgov na čelu nove in povečane monarhije. Ti veliki politiki bi radi priklopili bivšima državama habsburškega Bavarako, Slezko in še neke druge (!) semlje. Da bi napravili, kakor menijo, protitežo proti pruski moči, zamlajajo državo na federativni osnovi, v kateri bi germanški element imel nadmočje. Ta kombinacija odgovarja točno kombinaciji pangermanov. To bi bila realizacija onega, česar ni mogel izvršiti niti Bismarck, niti Viljem II. Zato je naravno, da Slovani in Romuni odbijajo z največjo energijo projekt podonavske konfederacije kot embrio bodoče Pangermanije. Članek sklonjuje: Te zavezniške države imenujemo na šaljiv način mala ententa. V skupnosti sveta pa more malim državam pripasti vrol velika vloga. Poskušajmo se postaviti v mislih na njihovo mesto, ako želimo, da nam bodo pomagale v kritičnih trenutkih — zažnimo sami, pomagati njim!

— Ustanovitev samostojne evan-geljske cerkve v Jugoslaviji. 14. in 15. septembra se je vršilo v evangeljski kolonijalni občini Novoselo pri Vin-kovcih v Slavoniji cerkveno zborovanje za vse seniorate v Jugoslaviji. Zborovanja se je udeležilo 52 delegatov in gostov, med njimi zastopnik iz Prekmurja, 6 iz Slovenije, 2 iz Beograda s profesorjem Lillerjem, predsednikom srbskega literarnega združenja, in 6 zastopnikov iz osmih evangeljskih občin v Makedoniji. Ministra za varstvo je zastopal načelnik dr. Lanović. Zborovanje se je vršilo v svrhu priprave za ustanovitev samostojne evan-geljske cerkve v naši državi. Glede te je prevladalo mnenje, da jo je treba razdeliti v večjo nemško in manjšo slovensko polovico. V ta namen je bilo izvoljenih pet delovnih odborov, ki imajo nalogo, da pripravijo ustavotvorno sinodo. Izvolil se je tudi začasni upravni odbor iz župnikov in vodilnih laikov, posebnor juristov. Še v tem letu se ustanovi obežno župnijsko in učiteljsko društvo.

Novinski pregled.

— »Epohe« v Beogradu pravi k ob-novljenju srbske patrijarhije, da je izvršen veliki čin. V Sremskih Karlovcih, kjer je srbska cerkev skozi stoletja verno čuvala ostanke svojega starega sijaja, se je na svečan način obnovila srbska patrijarhija. Srbska cerkev je skozi teška leta razcepljenosti in suženstva bila čuvarica narodnih idealov in obljub. Zbirajoč okoli sebe zasužnjeni narod, mu je pričala o sijajnih časih narodne zgodovine in vzdrževala alabi plamen nade na boljše dneve. Srbska cerkev ni samo ščitila pravoslavne vere od tujega vpliva, marveč je branila narodno ime in ideale proti političnim nasprotnikom in gospodarjem. Danes, ko je srbski narod ujedinjen ves in ujedinjen s svojimi nerazdvojnimi brati Hrvati in Slovenci, je logična zahteva, da mora biti tudi srbska cerkev ena, ona ista iz starih časov svobode in jedinstva. Odločitev o jedinstvu so podali jednodušno vsi srbski pravoslavni arhijereji v naši kraljevini in potrdili jo je najvišjim ukazom prestolonaslednik-regent.

— Život, list dalmatinskih demokratov, piše glede na volitve za konstituantno: Dne 28. novembra se imajo izvršiti volitve v ustavotvorno skupščino. Ako si predstavimo, da bo delo konstituante prvi, veliki in svečani čin, s katerim ujedinjeni naš narod stopa v svetovno zgodovino, potem je jasno, da tudi priprave za te volitve morajo biti resne in vestne. Celokupni narod reši s temi volitvami najeleme-

strani in narkoza na drugi strani. Vsi vemo, da je treba za bolnike tem manj kloroforma, čim preje se operacija konča, in da je manj verjetno, da bi se po operaciji pojavile komplikacije v pljučih ali v ledvicah.

In vsi gospodje kolegi, ki so posetili enkrat francoske klinike, pa bodisi v Montpellieru ali Lyonu ali pa v Parizu, bodo pritrdili, če zahtevamo od kirurgov tudi gotove abdominalno - kirurške izobrazbe, ki bi prišla v poštev ravno pri nujnih ginekoloških slučajih.

Da se naši kolegi znanstveniki morajo nadalje izobraževati, je potrebno, da naš guvernement javno pove, kaj je s tistimi takozvanimi »fondi«, namenjenimi kolegom v svrhu njihove nadaljne specialne izobrazbe. Kdo ima pravico do njih in kdo razpolaga z njimi.

Kar se tiče zdravniške službe, je dotična v francoskih, posebno pa še v pariških bolnišnicah, povsem v rokah raznih internov, to je medicincev, ki so absolvirali že svoje študije in katere bi uvrstili med »Operations-zöglinge« in pa »Assistenten« nemških klinik.

Omenjam o internu samo toliko, da je vsak »interne« desna roka profesorja dotične klinike, čeravno je še medicinec. In pri nas? Vsi vemo, kako se je delalo med vojno z medicinci; govorilo se jim je, če je hotel

kdo popraviti napako svojega promoviranega kolega, da naj molči, ker je še medicinec. Toda nadarjenost in spretnost se ne dasta promovirati.

Ako se pokaže medicincem v vseh ozirih dober vzgled, se vidi, koliko zmorejo tudi še ne oficijalno priznani kolegi-medicinci.

Za vzgled splošne kirurške izobrazbe omenjam dalje tudi bolnišnico »Baudelocque«, kjer se nahaja porodniška klinika s svojim predstojnikom prof. dr. Couvelaireom. Kakor njegov kolega Hartmann, je tudi on poleg znanstvenika slaven kirurg, ginekolog in porodničar obenem. Kot šef porodniškega oddelka Couvelaire ne operira samo materoseka (sectio caesarea), basiotripsije, symphyseotomije, forcepsa itd., ampak operira tudi uteromyome, raka na maternici itd., torej povsem ginekološke operacije.

Pri nas je to v toliko lažje, namreč da je ginekolog tudi porodničar obenem, ker je večina gospodov kolegov študirala na nemških univerzah ali klinikah, kjer sta stroki ginekologija in porodništvo v eni hiši.

To sem omenil le zaradi tega, ker je v Franciji. Angliji in Ameriki ginekološka klinika popolnoma ločena od porodniške. Zato se operira kirurški slučaji na obeh klinikah.

larnjeje vprašanje vse svoje državne bodočnosti, namreč ali hoče živeti, delati in se razvijati v jedinstveni, centralistični strogi ustavni demokratični državi pod žezlom narodne naše dinastije Karagordjevičev ali pa se odloči za nekako federacijo nedoločene državne oblike in še nedoločene ustavne podlage, ki bi značilo podaljšanje sedanjega dvoletnega kaotičnega stanja, v katerem je ljudstvo doživelo mnogo zla, pa tudi dragoceno preizkušnjo, da taka država, kakoršno imamo danes, nima nakakega naslova, ne obstanke, ne napredka in ne more se govoriti o nikakem državnem jedinstvu, dokler traja to stanje. Pa kakor bodo te volitve važne in osodopolne, tako bodo tudi mučne in težke. Mnogobrojni sovražniki v mejah in izven mej naše države prežijo na ugoden trenutek, da nas naskočijo, razdele in oslabe, za to pa ni nikdar boljše prilike od bližnjih volitev. Razne so parole in gesla, pod katerimi ti dušmani narodnega jedinstva delajo, ali ti dve leti smo imeli dosti prilike, da jih spoznamo, ne po njihovih geslih in parolah, ki niso nič drugega nego krinka, marveč po njihovih delih, katerim je svrha, da preko plemenskega separatizma pridejo do ciljev rdeče, a še bolj črne internacionalne. Za nas bi bil neodpušljiv greh, ako bi ne opozorili na veliko nevarnost, ki preta našemu narodu prav pri teh volitvah, in na možnost težkega usodepolnega iznenadenja. Prvi pogoj za uspeh je ta, da se opredelimo lastne sile in da je vsak na svojem mestu.

— »Narodni Politika« izjavlja glede na sedanji položaj češkoslovaške republike: Vsak odkritosrčen Čeh je tega prepričan, da je v tem trenutku največje važnosti, da bi se pred vsem uredilo skrajno nepopolne razmere v češkem taboru, da bi postalo zmožnejše medsebojno razmerje čeških strank in da bi se najprej omogočila vsečeska, vsenarodna koalicija, katere je za ozdravljenje češkega javnega življenja neobhodno potrebna. Ali se zakulisno razgovarjanje z Nemci vrši samo za to, da bi ne prišli do vsečeske koalicije? To bi bilo nadaljevanje v onem trdovratnem postopanju, ki že doslej iz strankarskih in osebnih vzrokov zavlačuje in slabša vso notranjo situacijo. K sporazumu z Nemci more privedi pred vsem sporazum v narodu češkem samem, da bi stal napram češki manjšini kot trdna celota, ki ne bo nikogar tlačiti in ima zmislja za pravico druge narodnosti, pa se seveda zaveda tudi sama svojega pomena za državo. — Kakor za češkoslovaško istotako ali pa še bolj je potreba za Jugoslavijo znotraj medsebojnih razmer med strankami.

— »Novosti« priobčujejo članek iz peresa g. M. Marjanovića, ki vzklika: »To niso poslovi za našo djecu!« Naša se na konec govora predsednika narodnega predstavništva, da bodo ostalo izvršili naši otroci. To bi bilo tako, kakor da mi rečemo: dosti smo mi naredili! Mislimo, da one besede niso bile izgovorjene z določenim namenom, ne sumničnim predsednika, marveč mesarimo one besede za navadno frazo. Ali danes se rešuje jadransko vprašanje, katerega Italijani nečesto prepušči svoji deci, marveč ga hočejo oni sedaj rešiti. Pa tudi mi se ne smemo zadovoljiti s tem, da bi prepuščali to vprašanje potomstvu in ne smemo dati nikdar nikake take izjave, zlasti ne z mesta, s katerega se govori samo v ime naroda. Jadransko vprašanje ni za nas rešeno, meje z Italijo niso ratificirane, mi smo v polnem boju za nje, boj je na višku, stojimo pred odločitvijo in ne po odločitvi in v teh momentih se ne prenese takega vprašanja na potomstvo, nego se rešava moško in energično, deci pa se zapušča samo sodboda o tem, ali je bila v resnici izvršena naša dolžnost.

— »Pravo Lidu« prinaša članek poslanca Stivina, ki se obrača proti pogojem in stališčem tretje internacionalne, ki dela iz posameznih komunističnih strank sekcije, dele moskovskega središča. V naši republik, ako bi vsa

Kot tretjo kliniko še omentm svetovnoznane ginekologa Jean Louis Faurea. Imel sem priliko delati na njegovi kliniki nad pol leta. Kirurg ni samo mesar, ampak mora biti tudi umetnik. In vse te zmožnosti ima prof. J. L. Faure. Njegove operacije so polne globokih idej. J. L. Faure ni končno samo kirurg, ki ga pozna vsa Evropa in Amerika, ampak je v resnici cel genij.

Ne kakor se vidi po raznih nemških klinikah večkrat, da se pri laparatomiji vsled težke patologije operacija konča kot laparotomija. Tega Faure ne pozna, saj ni le velik kirurg, ampak še večji patološki anatom.

Da mora biti kirurg obenem tudi patolog, je samoočeno umevno, sicer bi morali govoriti o »mesariji« in ne o kirurgiji.

Da bi se mogle spremeniti v tem oziru tudi bolnišnice naše mlade Jugoslavije, in to v vsem njihovem sedanjem in sedanjem sistemu, je potrebno, da se iz fondov dajejo mlajšim, še ukažnim kolegom zadostne podpore. Na ta način bi jim omogočili nadaljno specialno izobrazbo.

Združimo se tudi mi Slovenci s svojimi kolegi na zapadu, posebno pa s kolegi v Parizu, in to ne samo v svrhu medicinske znanosti, ampak tudi vse kulture! In vse v korist Jugoslaviji in bratski Franciji.

češkoslovaška in nemška socialna demokracija pristopila k 3. internacionali, bi pomenilo to pri moči delavskega gibanja pri nas tako ogromen vpliv ruskega vodstva internacionalne in s tem ruske države na naše notranjo politiko, da bi značilo konec naše državne samostojnosti. Internacionalna bo trdna in zmožna delovanja še le tedaj, ko bodo v njej vsi narodi jednaki gospodarji in ne bo izročena zastopnikom proletarijata jednega diktatorskega moč nad delavskim gibanjem v drugih narodih.

— »Pravda« se bavi, kakor tudi drugi srbski listi, obširneje s spomini na solunsko fronto. Dne 15. septembra pred dvema letoma se je bila začela osvobodilna ofenziva na solunski fronti s strani srbske in zavezniške vojske. To so spomini na svete trenotke zanosnega srbskega navdušenja, ki je z

Telefonska in brzojavna poročila.

DEMISIJA NI BILA VZETA NA ZNANJE.

— d Zagreb, 17. septembra. Riječ javlja iz Beograda, da se ostavka ljubljanske vlade ni vzela na znanje.

HRVATSKI BAN IN KMETSKI NEMIRI.

— d Zagreb, 17. septembra. Kmetški nemiri, ki so izbruhnili zadnje čase v nekaterih občinah belovarske in zagrebške županije ter v okrožju Zlatar varaždinske županije, so popolnoma prenehali in ljudstvo se je vrnilo na svoje delo. Da se prepreči nadaljnje vznemirjanje ljudstva po lažljivih vesteh glede odvzemanja živine itd. je izdal ban nastopni razglas ljudstvu: Narod, jamčim ti s svojo besedo, da so vse te vesti zlagane. Državna oblast, tako vojaška kakor civilna, katere predstavnik sem jaz, jamči, da se ne bo brezplačno odzimala živina, žito, vino in druga lastnina. Narod, ne nasedaj onim, ki ti prinašajo take laži. Od tega početja imajo korist samo oni, ki so lakomni naših najčistejših hrvaških krajev v Primorju in Medimurju. Narod, v kratkem se bodo pričele volitve v ustavotvorno skupščino, prikratk v zgodovini. Vsak kmet in meščan bo po principu enakosti lahko izrazil svojo voljo glede na izvolitev poslance. Poslanci pa bodo dali novo ustavo ter bodo popolnoma odgovorni ljudstvu. Vrnite se na svoje domove vsi, ki so vas zvodili in prestrašili, vrnite se ter mirno poberte jesenske plodove po polju in izročite orojke, ki ga še imate. Tako bo došlo dobro, zoper katero so se nekateri pregrešili, sicer ublažena sodboda ni mogoča. Opustite nasilje, da se vam bo mogla zopet dovoliti svoboda zbiranja, zborovanja in dogovorov za volitve v konstituinto, ki se bodo vršile pa zakonu 28. novembra t. l. Priprave za volitve se bodo takoj pričele. Zagreb, dne 15. septembra 1920. Ban dr. Matko Laginja, I. r.

SOCIJALIZACIJA V PRAGI.

— d Praha, 16. septembra. Češki tiskovni urad javlja: Uredniško, upravnisko, odpravniško in tiskarsko osebo lista »Pravo Lidu« je ustanovilo danes dopoldne obratni svet; sodelujejo tudi zastopniki praških tovarniških delavcev. Obratni svet je vzel v svoje varstvo vse podjetje lista »Pravo Lidu«, dokler ne izvoli kongres novega izvrševalnega odbora. List bo nastopal nevtrarno za vse socialno - demokratske smeri in bo deloval za pomirjenje sporov

Iz naše kraljevine.

— Sprememba v vodstvu vojne mornarice. Dosedanji šef vojne mornarice v vojnem ministertvu, admiral Metod Koch, je odpoklican s svojega službenega mesta in se mu v svojem rodnem mestu Ljubljani. Znano je, koliko se je ta domoljubni častnik žrtvoval za ustvarjenje naše mlade mornarice in za to obžalujemo, da zapušča v tem, za našo mornarico tako važnem trenutku svoje mesto.

— Visoka šola za trgovino in promet se odpre letos v Zagrebu. Izmed živih jezikov se poleg francoščine, italijanščine in angleščine poučujejo tudi češčina, poljščina in ruščina; te slovanske jezike poučuje prof. St. Musulin, Julij Benešić in dr. M. Petanjek.

Neodrežena domovina.

— »Ambascio l' Italia!« Pred vojaško sodnijo so bili pozvani Jakob, Josip in Ivan Dražić ter Jakob Cerovac od Sv. Ivana pri Buzetu, ker kaže niso hoteli pustiti karabinjerjem, da bi aretirali Silvestra Dražića, ki jim je zaklical v obraz »Ambascio l' Italia!«, ko so se vmešali v neki prepri. Obdolženi so, da so kričali: Pustite ga, sicer boste imeli opraviti z nami! To je prestop razglasa (banda) z dne 29. novembra 1918. Obtoženi Silvester Dražić pravi, da ni nič kričal in ne ve, čemu je bil aretiran. Vsi drugi trdijo, da si niso prav nič prizadevali, da bi karabinjerji ne aretirali Silvestra. Odvnetnik dr. Nikolett je v svojem govoru obžigal persekucije napram Jugoslovanom na zasedenem ozemlju, ali predsednik

jedinstvenim poletom izvršilo prelom v veliki vojni. Vesti so naznanjale zmago na zmago nad sovražniki: Bitolj, Prilep, Kavalar, Veleš, Skoplje itd., osvoboditev Beograda. V zanosu je juril naš vojak preko Save, Drine in Dunava. Glavni pričetni sunek se je izvršil na Vetrenik, pri katerem se je posebno odlikoval sumadijska divizija. List vprašuje, zakaj ni država proglasila tega slavnega dne za narodni praznik? — Vojno je končala Srbija, ki jo je bila tudi pričela. Takrat se je še širokonstul nemški cesar, da bo on zmagal, in Tisza se je arogantno obnašal v Sarajevu, toda bili so to zadnji pojavi nemško - madžarske surovosti. Sledil je udarec s solunske fronte in sledilo je njemu splošno razsulo na nemški in avstrijski fronti. Slava našim junakom - osvoboditeljem!

in enotnost v stranki. V ta namen se uvede uredniška cenzura. Za cenzorja je imenovan pisatelj Zeman, ki se je povrnil iz Rusije. Izdajatelj »Prava Lidu« poslanec Nemec in glavni urednik Stivin sta odstopila.

GRŠKA ZAHTEVA IZROČITEV BOLGARSKIH ČASTNIKOV.

— d Sofija, 16. septembra. DKU. Grška vlada zahteva izročitev 170 v listi imenoma navedenih bolgarskih častnikov, ki so obdolženi, da so zavratno umorili Orke. Med temi sta tudi imenovana ministra Popov in Tončev ter generalisim Žekov.

MILLERAND — PREDSEDNIK REPUBLIKE.

— d Pariz, 17. septembra. Listi vseh struj izjavljajo soglasno, da bi bil Millerand izvoljen za predsednika francoske republike, ako bi soglašal s kandidaturom za predsedstvo.

KOLIKO MORA DATI ŽIVINE NEMCIJA.

— d Berlin, 17. septembra. Kakor javlja »Deutsche Allg. Z.«, je reparacijska komisija naznanila nemški vladi skupno število živine, ki jo mora Nemčija izročiti. Nemčija mora oddati 800.000 goveje živine ter 150.000 konj.

VOJNA PROTI BOLJŠEVIKOM.

— d London, 17. septembra. Iz Varšave javljajo. Poljska vlada je končno veljavno določila poljske pogoje za mir s sovjetsko Rusijo. Ako je ruska vlada resno pripravljena, skleniti mir, se more prihodnje dni podpisati predhodni mir. Poljska vlada je vpoštevala vse utemeljene zahteve Rusije in je pripravljena, dati Rusiji vsa zahtevana jamstva na podlagi popolne medsebojnosti.

— d Varšava, 17. septembra. Frontno poročilo z dne 16. t. m.: Severno od Dnjestra so naše čete in ukrajinske čete pri zasledovanju umikajočega sovražnika dosegle črto Zyrawka - Urinkowce - Zloti Potok - Korosčiatyn - Monasterzyanka ter zasedle Chololew in Radzichow. Južno - vzhodno od Kowla sp naše čete prekoračile Stochod. Ad odstop Deschanela.

— d Berlin, 17. sept. (DKU). »Berliner Tageblatt« javlja iz Bazla: Kakor poroča »Petit Journal«, je ministrski predsednik Millerand dobil natančno zdravniško spravevalo o zdravstvenem stanju predsednika Deschanela. V tem spravevalu se izjavlja, da trpi Deschanel vsled prevelikega napora v zadnjih letih na neozdravljivi slabosti možgan.

ga je prekinil, češ, naj si za drugo mesto prihrani razpravljanje o političnem problemu. Znani dr. Robba je na to v dnevno besedo zagovarjal svobodo, ki jo daje Italija Jugoslovanom, za kar so mu koncem razprave čestitili navzoči častniki in italijanski advokati. Laž in preobračanje dejstev je ljuba tem ljudem! Izmed obtožencev sta bila obsojena Ivan Dražić na 3 in Josip Dražić na 6 mesecev ječe, drugi so bili oproščeni. Abbascio l' Italia!

— Iz Dalmacije. Na otoku Visu so razglasili Italijani, da se ne sme ničesar govoriti proti okupacijski oblasti. Neke žene so se med seboj razgovarjale, kako je sedaj življenje težko. To je zadoščalo, da so jih zaprli. Hrane ne delijo, ako pa kdo kaj prinese, mu zaplenijo. Dokler je še kaj poljskih pridelkov in sadja, se še nekako živijo, ali kaj bo, kadar poide to? Govori se, da hoče admiral Millo posnemati A'Annunzia, Dalmacija naj bi se proglasila za neodvisno pod Millovo vlado. Na Korčuli so Italijanci Milla grdo nalagali. Ob prihodu so karabinjerji zaprli vse poti. Ko je prišel bližje, so bile ulice ovojene, da se, nekoliko Italijancev poklonijo ekselenciji. Nalagali so ga, da je »ljudstvo« prebilo kordon, samo da vidi ljubega admirala Milla. — Iz občine Kistanje so se šli pritožiti v Zader, kako da vojski krajejo po njivah, vrtilih in vinogradih, pa da ne pomaže nobena prošnja. V Zadru pa so te uboge seljake zaprli. Med tem pa so karabinjerji udri v hišo selskega poglavarja in tam vse premetali in pokradli, kar jim je prišlo. Taka je italijanska pravica na zasedenem ozemlju! Koliko časa bo še to trajalo?

— »Strahopetel, nočemo videti vas več tukaj!« Tako sta baje vzkliknili proti karabinjerjem v Lindaru pri Pazinu na praznik sv. Cirila in Metoda 17. letna Ludovik in Alojzij Stiković. Vsaj karabinjerji so tako trdili pred sodnijo v Trstu, izjavljajoč obenem, da so v Lindaru sami Jugoslovenci in vsi proti Italijanom. Fanta sta rekla, da niti tam nista bila, kjer se je kričalo proti karabinjerjem, ali pri vojni sodniji v Trstu ne verjamejo Jugoslovanom niti

Seja Narodnega predstavništva.

— d Beograd, 16. septembra. 126. redni sešatek narodnega predstavništva. Predmeta se interpelacija posl. Bukšega in tov. na ministrskega predsednika o žigosanju živine in upora seljakov na Hrvatskem. Posl. Ribnikar interpelira ministra za konstituinto in finančna ministra o ustanovitvi upravnega sodišča. Posl. Knežević (socialist) govori o glasovih za časa zadnje krize, da kriza ni nastala radi čl. 15. volilnega zakona, temveč radi tega, ker je Francija zahtevala, da pošljemo 100.000 mož Poljski v pomoč proti boljševoikom. Za to vpraša, ali je res, da je na banketu, ki ga je priredil predsednik vlade na čast francoskemu poslaniku, le-ta zahteval pomoč 100.000 naših vojakov proti boljševoiki Rusiji. Ako je to res, je-li vlada odgovorila, kakšno je razpoloženje naše vlade napram tej zahtevi. Predsednik vlade dr. Vesnić odgovarja, da se zahteva, o kateri govori g. poslanec in o kateri je naše časopisje pisalo tako malo taktično, ni stavila vladi po nikomur in v nikaki obliki. — Posl. dr. Pestotnik vpraša ministra prosvete radi vrnitve poslopja ženskega liceja v Ljubljani. Minister prosvete Pribečević odgovori: Odkar sem minister prosvete, se niso v tej stvari storili nikaki koraki. Storitvi hočem vse, da se poslopje vrne svoji svrhi.

Zbornica preide nato na dnevni red: Nadaljevanje razprave o odobrovanju poročilu glede mirovne pogodbe med zavezniškimi in pridruženimi državami ter Avstrijo in glede protokola ter deklaracije, podpisane v St. Germainu dne 10. septembra 1919.

Posl. Radović (Crnogorec): St. germainska pogodba določa usodo srednje Evrope. Nesporo je, da določitev mej v tej pogodbi proti našim bratom Slovincem ni pravična. Iz vsega tega se lahko trdi, da so zavezniški varovali Avstrijo, in sicer teritorialno in finančno. Po govorih v inozemskih parlamentih se lahko trdi, da mnogo Francozov zelo želi, da se vsi varovali donavske federacija in da se v drugi obliki obnovi Avstrija. Pozdravljam našo zunanjo politiko, našo zvezo s Češkoslovaško. V nobenem primeru ne bi bilo treba, da bi bila mala ententa naperjena proti Rusiji, in sicer proti oni Rusiji, ki bo v resnici izražala voljo ruskega naroda, oziroma ruske demokracije. Bolgarski, ako se pokaže, prožimo roko, kakor je to storil knez Mihajlo. Italijani trdijo, da vedo, da so najboljšje strategične meje naše in njihove države one, ki se določijo v vzajemnem prijateljstvu. To pa v nobenem primeru niso one, ki jih predpisuje londonska pogodba. (Odobrovanje in ploskanje.)

Posl. Zrmanja (demokrat): Iskreno moram obžalovati, kako je mogla naša vlada, ko je dajala članom naše delegacije instrukcije, dovoliti, da se tako slabo sklene ta pogodba, ki je rnapam nam sestavljena tako nepravilno. Glede Celovca opozarjam parlament na kritične trenotke, ki jih naš narod tam preživlja. To vprašanje ni samo slovensko, temveč vsega našega naroda; to je vprašanje takega Srbov, kakor Hrvatov in Slovincov. (Zivahno odobrovanje in ploskanje.)

Posl. Vasiljevič: Mi nismo vpoštevali pri naših zavezniških tako, kakor smo mislili in zaslužili. Nismo našli razumevanja našega narodnega edinstva v oni meri, kakor smo pričakovali. Z Balkanom se postopa, kakor z navadno kolonijo. Svojo zemljo smo odkupili s svojo krvjo. Ako se bojite za Koroško, vedite, da se svoboda ne pridobiva z rokavicami, marveč s krvjo. (Dolgotrajno odobrovanje in ploskanje.)

Dr. Ivan Marija Čok govori o koroškem plebiscitu, da je celo po nemški statistiki od l. 1357 štel Celovec tedaj nad 6000 Slovincem in 3000 Nemcem, l. 1910. pa je bilo od 30.000 prebivalcev 29.400 Nemcev in samo 600 Slovincem. To je posledica avstrijske germanizacije. Glasoval bo za predlog iz hvaležnosti napram onim srbskim bratom, ki so doprinesli toliko žrtv na oltar domovine, da rešijo nas, ki smo toliko robovali. (Burno ploskanje.)

Posl. Kurtović pravi, da so se Muslimani neprestano borili proti Avstriji, od dneva, ko so prišle avstrijske čete v Bosno, pa do zloma Avstrije. Muslimani ne potrebujejo varuha, temveč bodo z enakopravnimi brati Srbi, Hrvati in Slovenci vedno delali v skladu za dobrobit države.

Posl. Knežević (socialist): Vsak narod mora biti nasprotnik imperializma, ker noben narod ne želi vojne in mora biti protivnik kapitalističnega sistema in kapitalističnega načina proizvodnje. Samo z izpremenjenega sistema se more izpremeniti politična situacija in more nastati mir med narodi.

Posl. Manojlovič: Nismo zadovoljni s to pogodbo, niti z bolgarsko, niti ne bomo zadovoljni z madžarsko pogodbo, ko bo prišla na vrsto. Zado-

česar. Obsojena sta vsaki na pet mesecev ječe. Nove žrtve karabinjerskih izmišljotin.

— V Idriji prične šolsko leto na višji realni in nižji gimnaziji 2. oktobra t. l. Vpisovanje od 2. do 5. oktobra za I. razred, dne 6. oktobra za II. do VII. razred. Pouk prične 7. oktobra. Pri sprejemnih izpitih se izprašuje v slovenščini in računstvu. Sprejemajo se na oba zavoda tudi deklice.

voljni nismo, ker smo prikrajšani posebnost, tam, kjer čutimo, da imamo vitalne pravice. Vemo, da to ni mir med nami in drugimi državami, marveč da je to del velike svetovne celote in da je to delo velikih sil, ki so po tako krvavih letih hotele pomiriti svet.

Seja se je zaključila ob polu ene ponoči. Pred zaključkom se je naznanil predsednik, da odpotuje Nj. Vis. prestolonaslednik regent Aleksander v soboto, dne 18. t. m. ob pol 9. v Sarajevo. Prihodnja seja bo jutri, v petek ob devetih.

Koroško vprašanje pred parlamentom.

— d Beograd, 17. septembra. Današnja seja začasnega Narodnega predstavništva je otvoril predsednik dr. Vukčević ob 9. Po formalnostih je interpeliral posl. Smodej ministrskega predsednika dr. Vesniča o vzrokih demisijske pokrajinske vlade za Slovenijo. Naglašal je, da je naše orožništvo moralo oditi iz cone A. Komisija je sestavljena iz samih častnikov, ki pomagajo avstrijski agitaciji, našo pa zabranjujejo. Navedel je konkretne primere, v katerih se izražajo pristranost plebiscitne komisije na našo škodo. Naš član komisije nima pravice glasovanja, dasi mu to mirovna pogodba jamči. Ljubljanska vlada ne more nositi odgovornosti za dogodke na Koroškem in je zato podala ostavko. — Ministrski predsednik dr. Vesnić razlaga, kako je bilo treba, da je komisija sestavljena iz ameriškega, angleškega, francoskega in italijanskega člana ter enega člana naše države in enega člana avstrijske države. Naš član ima pravico, da glasuje samo v prvi coni, avstrijski pa samo v drugi coni. Čete se morajo po dogovoru umakniti, kolikor se bo to potrebno videlo in se bodo zamenjale v najkrajšem času z domačimi orožniki. Če od početka so imeli naši delegati vzroke, da so se pritožili proti postopanju komisije. Vlada je zmeraj stala na stališču naših delegatov. Prvo vprašanje je bilo vprašanje glede položaja našega člana. Komisija je odredila proti dogovoru, da ima naš član samo posvetovalni glas. Vlada je nato podala protest v Parizu. Bilo pa je tudi drugih vzrokov za nezadovoljnost. Ne pozabimo, da smo v tem poslu zainteresirana stranka in da kakor taka ne smemo zavzemati položaj sodnika. Vsa dejstva, katere je navedel g. posl. Smodej, so gotovo točna, ali o njih morajo soditi drugi. (Vzkliki: Italijani!) Ne smemo sumiti o vestnosti in volji komisije, da izvrši svojo nalogo v duhu in po tekstu dogovora. Zavednost našega prebivalstva se ne bo omajala in glasovalo bo za svojo zemljo. Vsak naš korak, ki bi odložil plebiscit, bi bil pogrešen. Ni se bati, da bi naši zavezniški stori kaj takega, kar bi bilo proti duhu in besedilu dogovora in v našo škodo. Pozabili ne bodo naše naloge v tem boju. Počakajmo do 10. oktobra do plebiscita. — Poslanec Smodej veli, da je pričakoval več junaštva od centralne vlade; nezadovoljuje se z odgovorom.

Minister dr. Trumbić poroča.

Nato se preide na dnevni red: Pogodba z Avstrijo. Minister za zunanje posle dr. Trumbić veli, da govori prvokrat, ter izraža svoje spoštovanje in pozdrav skupščini. Želebi bi bilo, da razloži skupščini, kakor se to tudi drugod dogaja, pregled čez vse delo delegacije in pregled čez rezultate tega dela. Dočim so druge delegacije že izvršile in dokončale svoje naloge na mirovni konferenci, čaka naša delegacija še tam na to, da se rešijo zelo važna vprašanja. Omejiti se hoče samo na nekatere stvari. Sicer je še v odboru podal svoj referat. Na st. germainski mirovni konferenci se je nekolikokrat interpeliralo; v primeri z drugimi skupščinami se je naša skupščina še dovolj vzdrla razburjenosti. Najbolj je kritiziral to pogodbo oni, ki je imel pri njenem ustvarjanju največjo avtoriteto, t. j. Clemenceau. Izjavil je v francoskem parlamentu, da je mirovna konferenca eksperimentirala ter da ni bila pripravljena na svoje delo. Zavezniki so bojevali boj, ki jim je bil vsiljen. Delali so za mir in tako se je zgodilo, da na konferenco niso prišli pripravljeni za reševanje nekaterih političnih in gospodarskih problemov. Rezultat mirovne konference ni zadovoljil nikogar. Treba je poudariti, da so vodilni faktorji na konferenci upoštevali naše žrtve in zahteve. Ako pa nismo dosegli vsega, kar smo želeli in hoteli, se je to zgodilo zato, ker nismo posvetili največje pazljivosti našim vprašanjem. Kadar presojamo to, moramo biti vsestranski; enostransko presojanje bi dovedlo gotovo na stranska pota. Glavna vsebina st. germainse mirovne pogodbe je pravzaprav neodvisnost Avstrije. Glavna tendenca katere so se držali, je bila, da se Nemčiji, kot glavnemu vojnemu krivcu odvzame možnost, da si povzame svoje ozemlje s tem, da si priklupi še Avstrijo. Na ta način bi se Nemčija razširila do Donave in Jadrana. Zavezniški so pa hoteli to v prvi vrsti preprečiti. Dosedaj še nimamo jamstev, da so prenehale nemške aspiracije za hegemonijo. Če bi namreč Nemčija bila le nekoliko desetih kilometrov oddaljena od Jadrana, bi to za nas pomenjalo, da je prišlo do naših mej. Ta tendenca je zaključila, da naših interesov niso prav upoštevali. Ko smo prišli na konferenco, na katero je dospelo tudi 20 zaveznikov, smo morali računati na to, da se ne bo vse izvršilo, kakor si sami želimo in kakor bi zahtevali naši interesi. Nedeli smo, da bomo mogli

biti pripravljeni tudi na kompromis. Glede naših zahtev in položaja v naši državi moramo pač opraviti st. germainsko pogodbo.

Lahko smo zadovoljni, ker smo po tej vojni vstopili v mednarodno ligo naših zaveznikov kot njihovi tovariši in prijatelji. Sedaj po razrušenju, ki ga je povzročila vojna, moramo kar najskrbneje čuvati, da ohranimo razmerje z našimi zavezniki. To nam bo dalo pravico, da zahtevamo od njih za našo lojalnost uvaževanje naših interesov. Končali smo prvo fazo, borbo in trpljenje, za našo odvisnost. Sedaj prehajamo v drugo fazo, ki zahteva od nas, da razvijamo vse svoje narodne moči. — Poslanec je zahteval pojasnilo glede reparacije. Naše časopisje je po konferenci v Spaji krivo točnalo položaj, češ da smo mi nazadovani v boju za svoje interese. To pa je napačno. Konferenca v Spaji je imela eno izmed prvih nalog, da ustanovi relacije, po katerih naj bi posamezni zavezniki participirali na odškodnini. Zahtevalo se je, naj se naša država zadovolji s 5 odst. vseh reparacij. Tako imamo od januarja dalje zahtevali naših zaveznikov Angležev in Francozov, da nam je z jamčenjem 6 odst. naša delegacija je bila pripravljena pristati na zahtevo zaveznikov, ali to s pogojem, da nas odškodujejo v nekaterih drugih vprašanih, zlasti v vprašanju trgovske mornarice avstro-ogrskega brodnjara, na katero imamo pravico, nato v vprašanju podonavskega brodnjara, katero je naša vojska dne 13. novembra 1918 zaplenila na Donavi. Razdelitev tega brodnjara mora biti povsem nesporna. Na-

dalje smo kot pogoje postavili še nekoliko manjših vprašanj, o katerih se v Spaji ni končevalno razpravljalo. Dne 12. julija je bila podpisana konvencija o razdelitvi procentov, katere pa mi nismo podpisali, ker naša vprašanja še niso bila rešena. Tako je ostal naš položaj v tej fazi, ker nam je naša pravica do reparacij bila jamčena in ker je naša prava na ta način ostala nedotaknjena. Minister dr. Trumbić omenja nato sporazum, ki smo ga dosegli z Italijo glede razdelitve bivše avstro-ogrske trgovske mornarice in izražajo, da se bodo naša pogajanja z Italijo, ki smo jih že bili pričeli, a ki so bila radi kabinečne krize prekinjena, v kratkem nadaljevala. Imamo vzrok, da moremo misliti, da obstoji pri italijanski vladi volja, da se ta pogajanja nadaljujejo in dokončajo. Nastopiti moramo za direkten sporazum, ki naj bo baza za iskreno prijateljstvo med obeh državama. Poleg tega moramo nastopiti še zato, da našim ljudem ne bo treba voziti skozi italijanske vođe, ker bi to značilo gospodarsko inferiornost. Treba je, da je v takem času popolnoma složno vse prebivalstvo države in da daje v to svrhu vladi svoje pooblaščenje. (Burno odobravanje.) Kar se tiče nezakonitih dogodkov na Reki pa vlada ne bo niti za las popustila od svojih zahtev. Proklamiramo reške države ter njeno neodvisnost, katero je proklamiral en sam človek, bo smatrala naša vlada za ničevno in brez vrednosti. (Burno in dolgotrajno odobravanje.) — Nato je bila v glasovanju sprejeta mirovna pogodba z Avstrijo. Seja parlamenta se je odgodila do 28. t. m.

Dneune vesti.

V Ljubljani, 18. septembra 1920.

— Naše oblasti in iz Sibirie se vračajo dobrovoljci. V zadnjem času se vračajo iz daljne Sibirie naši fantje, ki so tvorili tamkaj jugoslovenski dobrovoljski polk. Prihajajo v domovino, ne da bi jih kdo sprejel ali pozdravil, dasi so, kolikor je nam znano, naše oblasti o njihovem prihodu obveščene. Ko so se vračali českoslovaški legionarji iz Sibirie preko našega ozemlja v domovino, so jih naše civilne in vojaške oblasti sprejemale in pozdravljale na kolodvoru, za naše legionarje pa se nihče ne zmeni, nihče jih ne sprejema, nihče jih ne pozdravlja. To je škandal, ki ga je treba v sramoto naših oblasti javno zabeležiti in pribiti.

— Za nemško agitacijo na Koroškem je nakazalo vodstvo »Südtiroler« v Gradcu znova 250.000 avstrijskih kron. To je v teku enega meseca že drugo nakazilo v tej višini. Koliko pa smo Jugoslovenci nabrali doslej za Koroško? Sram je nas!

— Nemške laži. V dunajskih listih priobčuje od časa do časa neki dr. Maks Pirker situacijska poročila o položaju na koroškem plebiscitnem ozemlju. Takšno poročilo čitamo tudi v četrtkovni številki »Neue Freie Presse«. V tem poročilu pravi dr. Pirker med drugim: »V Železni Kapliji, v najjužnejšem glasovalnem kraju, ki je najbolj izpostavljen jugoslovenskemu nasilstvu, se po šesti uri nihče več ne upa na ulico... Najbolj fanatično divja slovenska duhovščina. V vsakem župnišču je Narodni svet. Svečeniki zastopajo popolnoma duhovna opravila političnim. Župniki in kaplani nastopajo proti svojim župljanom z orožjem v roki. Pravtako je postavljeno v službo politične agitacije tudi učiteljstvo. Na ta iz orožništva in tepežnih čet, duhovništva in učiteljstva sestavljen nasilni sistem se opira jugoslovensko gospodstvo v glasovalni coni A. To nasilno gospodstvo dopolnjuje še s podkupovanjem. Šele pred kratkim so porazdelili med kmete en milijon jugoslovenskih kron baje kot odškodnino za škodo, ki jo je povzročila toča.« — V tem tonu laže dalje častivredni dr. Max Pirker. Ne zdi se nam vredno, da bi zavračali njegove laži, ki so tako debele, da se jih da kar prijeti. Naravnost smešno pa je, da navaja Pirker Železno Kapljo kot tisti mučeniški nemški kraj, ki mora najbolj trpeti pod jugoslovenskim jarmom. Ali veste, koliko Nemcev je v Železni Kapliji? Celih 84, poleg 4523 Slovencev! In teh 84 ubogih Nemcev si po 6. uri zvečer nihče ne upa na ulico! Kdo ve, kako opravila svoje posle kot predsednik občinskega glasovalnega odseka g. Niederdorfer, ki je v Kapliji največji Nemec pred Bogom in ljudmi, ali si tudi ta ne upa na ulico?!

— Strankam, ki pošiljajo svoje vloge na urade po pošti, se ne more nikoli dovolj jasno in glasno na uho natrobiti, da so vsled novih pristojbinskih predpisov brezizjemno dolžne te vloge kolekovati v dvojni višini prejšnje vrednosti (koleka). Torej sedaj najmanj za 1 dinarskim kolekom. S tem pa da pošiljajo vloge po pošti a jih niti ne kolekujejo, si naprtijo le nepotrebnost pota a tudi občutne globe, kar taka komoditeta tudi po pravici zasluži. Torej: V vložišča z vlogami, in ne na pošto, kdor neče, da ga financa ne prime za naknadno kolekovanje z radikalnimi šš srskega pristobinskega zakona.

— Sprememba v uredništvu »Marburger Zeitung«. Iz Maribora poročajo, da je prevzel glavno uredništvo »Marburger Zeitung« bivši avstrijski general A. Vesic.

— Vsi dobrovoljci starega Dobrovoljskega odreda iz Odeze se naprošajo, da pridejo v ponedeljek, to je, 20. t. m. v hotel Union v »Rožce«. — V vednost čitateljem. Ker se je dopoldne vnel motor pri stavskem stroju, ni moglo priti danes v list mnogo nam poslanega gradiva. — Obč. uradom. Poverjenstvo za socialno skrb v Ljubljani obvešča vse občinske urade, da iz tehničnih vzrokov ni bilo mogoče še razposlati tiskovin k naredbi opr. šte. III 8987/I z dne 6. septembra 1920, glede popisa vseh invalidov in družin padlih vojakov, ki je bila objavljena te dni v časopisih. Tiskovine se bodo pričele razpošiljati šele v drugi polovici prihodnjega tedna. — Kaznovati znajo, poslovati pa ne. Obratno ravnanje južne železnice nam piše: Z ozirom na članek v »Slov. Narodu« št. 212 z dne 17. septembra t. l. »Kaznovati znajo, poslovati pa ne« Vas naprošamo, da objavite v prihodnji številki Vašega cenj. lista pod istim naslovom, da obratno ravnanje južne železnice ni v nikakr zvezi s tem dopisom. — Povratek jugoslovenskih dunajskih otrok. Iz Maribora poročajo, da je včeraj dospel tja vlak z jugoslovenskimi dunajskimi otroci, vračajoči se s Hrvaške na Dunaj. V vlak je bilo kakih 250 otrok obojega spola, večinoma seveda Hrvatov. O bivanju v Jugoslaviji ste se čuli dve mnenji. Otroci, ki so bili nastanjeni v Zagrebu in okolici, Vratih in Fužinah, so bili zelo zadovoljni, manj pa oni, ki so bili nastanjeni okrog Velikega tabora in Kraljevice. — Hotelski urad. Vlada je sklenila v zadnji seji, da se osnuje poseben hotelski urad. Hoteli, gostilne in zasebniki, ki oddajajo obrtoma v najem sobe ali postelje, smejo oddajati te sobe, oziroma postelje samo proti nakaznicam, ki jih bo izdal hotelski urad. Slično uredbo imajo že v Zagrebu. — Popravek carinskega urada. Prejeli smo: Obziram na notico »Nezaslišano postopanje«, štampano u br. 211 od 16. septembra 1920 g. Vaših novina izjavljajem: Da je izmišljena ta notica, jer na carinarnici ne ocarinjenega mineralnog ulja za elektrarno, plinarno i vodovod nopolšte nema. Upravnik M. Ačimović. — Pripominjamo: Nezacarinenega olja seveda ni več na kolodvoru, ker so ga med tem že vendar zacarinili in izročili naslovniku. — Drobne vesti iz Maribora. Referent trgovsko-obrtnega urada dr. Mlakar je premeščen kot provizorični vladni komisar k politični ekspozituri v Zgornjo Radgono. Pri državni stanovanski komisiji v Mariboru je predsednik dr. Juvan odločil svoje posle, ki jih prevzame kot njegove naslednik Šaub. Pričakovati je še nadaljnjih personalnih izprememb pri stanovanskem uradu. — Ponarejeni bankovci. Po obvestilu ministrstva za notranja dela se objavlja: V prometu so se pojavile ponarejene novčnice po 1000 dinarjev odnosno 4000 kron. Opis ponarejenih novčanic je nastopil: Vodotisk na ponarejenih novčanicah je slabo izdelan, kar se tiče tiska, in se razlikuje od vodotiska na pravih novčanicah. Ako se primerja vodotisk na pravih novčanicah z vodotiskom na ponarejenih bankovcih, se opazi: 1.) da je vodotisk na ponare-

jenih novčanicah večji in da je nos šiljast, dočim je na pravih novčanicah vodotisk manjši in nos okrogel. Na ponarejenih novčanicah je brada slabo izdelana; 2.) na pravih novčanicah prehaja modra barva v rdečkasto, dočim je na ponarejenih modra barva brez nijans rdečkasta; 3.) na prvi strani novčance so polja, na katerih je napisan paragraf 145 kr. zakona itd. in loi de 23. sept. 1885 itd., na pravih novčanicah rdečkasta in se popolnoma razlikuje od barve figur in črteža na ponarejenih; 4. na zadnji strani ima ženska glava na desnem medaljonu nakit iz biserov in je na pravih novčanicah vrtil biser izven vratu, dočim je na ponarejenih na vratu; 5.) na ponarejenih novčanicah je besedilo tiskano z dolgimi, tenkimi črkami, a na pravih s krajšimi in debelejšimi črkami; 6.) vobče je falzifikat tako izdelan, da se lahko razširja med nepoučenim ljudstvom; toda ako se natanko ogleda, se takoj opazi, da ni dobro izdelan: figure so netočne, neizrazite, brez senčenja, barva ni popolnoma pogojena; vendar pomenja falzifikat nevarnost za promet, ako se čimprej ne prepreči razširjanje.

— Grad Češnice pri Moravčah bo, kakor je sklenila deželna vlada, dražbenim potom prodan in sicer pod pogojem, da mora biti kupec kmetijskega stanu in da bo zemljo res sam obdeloval. Posedstvo se odda, ker pomenja obremenitev za poverjenstvo za kmetijstvo, ki ga sedaj opravlja.

— Vest iz Amerike. V Little Falls se je smrtno ponesrečil Ivan Lukan, padel je z drevesa, ko je obiral jabolka, in si prebil lobanjo. Doma je bil iz Rovt na Kranjskem. V prepiru z rojaki je bil zaboden v Čikagu 37letni Avgust Bučar. Umrl je o bolnišnici. V Sebojanu je umrla Marija Kočvar, rojena Faletič, doma iz Medvod. Ponesrečila se je Ivana Bergant v Eksportu. Ko je izstopala iz vlaka, je padla in se smrtno poškodovala. V Great Fallsu se je izvršila tragedija, katere žrtev sta bila M. Dalič in Bokarič. Na stanovanju prvega je bil Bokarič napaden od dveh mladeničev zaradi Daličeve hčerke in se je onesvestil. Ko je prišel k sebi, je potegnil revolver in, meneč, da v njegovi bližini govorita napadalca, je ustrelil in zadel Daliča, ki je v bolnišnici umrl. Bokariča so odpeljali v zapor. Tam je bil zaradi tega tako žalosten, da si je vzel življenje. — V Pensilvaniji v premogovni se je ponesrečil 20letni Fran Kastelic, ubilo ga je lesovje, ki je padlo v rov. Tudi v Ameriki malo pazijo na varnost delavcev v rovih! — V bolnišnici v Pittsburgu je umrl 27letni Josip Novak, rodom iz Knežaka. Poškodoval se je pri vožnji z avtomobilom. — V Milwaukee je avtomobil povozil 46letnega Alojzija Krkiča. Umrl je na poškodbah v bolnišnici. — V rudniku v Red Lodge se je usula plast na Frana Sterna. Bil je na mestu mrtev. Star je bil 35 let, doma iz Podkraja pri Zagorju. — V premogovni v Echhart Mine si je zlomil križ in umrl zaradi tega 49letni Jakob Lavrič, doma iz Loškega potoka. — Ponesrečil se je Fran Masle pri vožnji z motornim kolesom. Umrl je v bolnišnici. Doma je bil iz Notranjih goric pri Ljubljani. — V Pittsburgu so si ustanovili Slovenci svojo lastno kooperativno zadrugo. Glavnica znaša 25.000 dolarjev. Poslovodja je Vinko Besal, izkušen trgovec iz starega kraja.

— Bivša uradnica na ljubljanski pošti aretirana. Pod Avstrijo je bila na ljubljanski glavni pošti nameščena Irena Alpi, zagrizena nemška tatica. Po prevratu so jo odpustili. Šla je v Avstrijo, kjer je dobila službo pri pošti v Celovcu. Tam je pridno ščuvala proti naši državi. Očitno pa se ji tamkaj ni posebno dobro godilo. Ko so odpravili na Koroškem demarkacijsko črto, si je Irena Alpi vzela dopust in se je napotila v Jugoslavijo, ker se ji je vendarle skominalo po polnih loncih v naši državi. Te dni je prišla v družbi z Marijo Kaiserjevo, hčerko nekega puškarija iz Celovca, v Ljubljano. Nobena izmed njih ni imela predpisanih potnih listin, prinesli pa sta sabo okrog 1000 2kronskih bankovcev, ki pa niso bili žigosani. Da bi jih spravili v promet, sta jih doma sami žigosali. Policija je bila čuječa in posrečilo se ji je Alpijevo in Kaiserjevo zalotiti pri delu. Zaprleli so jima 929 deloma že žigosanih, deloma še nežigosanih bankovcev Obe Nemki, ki sta hoteli oslepariti našo državo, so vtačnili v zapor.

— Važno! Gospod Ivan Zibelič, veleposelnik in veletrgovec v Aleksandriji, Egipta, naznanja vsem cenjenim jugoslovanskim trgovcem, industrijalnim podjetnikom ter izvoznim družbam vljudo, da je pripravljen dati najkulantnejše in najzanesljiveše vsakovrstne informacije in podatke, osobito glede izvoza

in uvoza iz Egipta in to vsaj za toliko časa, dokler ne bodo urejena poslovanja z jugoslovanskim konzulatom, odnosno trgovskimi zbornicami.

Gospod Zibelič je rodom Dalmatince, goreč jugoslovanski rodoljub, kateri uživa osobito v evropskih kolonijah kot predsednik jugoslovanskih društev itd. v Aleksandriji najvišje čislane in priznane, kajti biva ta mož v tej tujini že nad 50 let. — Vsa tozadevna pojasnila daje tukajšnja tvrdka Charles Princ, trgovina z manufakturo na debelo, Turjaški trg št. 1, pisarna Židovska ulica 1, prvo nadstropje.

— Verižniški urad na poslu. Turk Jakob, branjevec, Rožna ulica 19, je prodajal jabolka po 6 K kg, dasi je bila cena oni dan 4 K. Kazen: 100 K, 3 dni zapore. Vrečar Neža, branjevec, Moste 25, je prodajala češnje kg po 5 K, cena 3.50 do 4.50 K. Kazen: 100 K in 3 dni. Juvan Marija, branjevec in gostilničar, Sv. Martina cesta št. 26, nima še označenih cen. Kazen: 100 K in 3 dni. Spiro Jokič iz Trsta je pripeljal veliko količino nogavic, katere je prodajal po čezmerni ceni na debelo. Kaznovan je bil na 1000 K globe in 3 dni zapore ter zapad nogavic, II. instanca je to razsodbo potrdila, milostno odpustila zaporno kazn. Viktor Fritsch, 1878, Dunaj, je stanoval v Ljubljani in verižil z valutami in manufakturo. Sedaj stanuje v Trstu, kjer živi slično. Dne 3. tm. je bil kaznovan na 3000 K globe in 2 dni zapore in izgnan iz naše kraljevine. Imel je seboj veliko količino denarja, katerega se mu je zaplenilo, a ker je bil last njegove ljubice Suppančih iz Trsta, katere dolguje naši finančni upravi na davkih 97.000 K, se je predal denar davčnemu uradu. Anton Prusnik, mesar, Udmat 37, je prodajal meso po 24 K mesto po 20 K. Kaznovan je bil na teden zapore. Matiji Orehek, trgovec, Kolodvorska ulica 26, je bilo zaplenjeno 3 obleke in 2 para čevljev, ker je navtil cen. Zaplemba čevljev dvignjena, za to pa ostane 3dnevna zaporna kazn, 3000 K globe in zapad obleke. Franc Oblak je nakupil pri Balkanu, kjer je nameščen, snikno, katero je prodajal naprej s čezmernim dobičkom. Blago se je zaplenilo. Kazen: 6000 K globe. Balarič Marija, trgovka, Komenskega ulica 6, je prodajala na stojnici predrago kruh. Kazen: 200 K in 24 ur.

— Našim cenjenim naročnikom vljudo naznanjamo, da ta mesec vsem onim, ki niso pravočasno obnovili naročnine, ustavimo pošiljanje dne 27. septembra, ako do tega dne ne prispe naročnina v naše roke. Prosimo torej še enkrat pravočasne poslatve, da ne bo neljubega motenja v pošiljati. Uprava.

Danes vsi na Vič na Sokolsko prireditev!

Kultura.

— Narodno gledališče. Drama: Sobota, 18. sept. Ivan Cankar: Za narodov blagor. B. Nedelja, 19. sept. Leonid Andrejev: Anisa. Izven. Ponedeljek, 20. sept. Ivan Cankar: Za narodov blagor. C. Opera: Sobota, 18. sept. Risto Savin: Lepa Vida. Izven. Nedelja, 19. sept. Bedřich Smetana: Prodana nevesta. Izven. Ponedeljek, 20. sept. Zaprto. — Za prihodnji teden se pripravljata v dramskem gledališču Milana Ogrizovića Hasanaginica in Bernarda Shawa Pygmalion. — V opernem gledališču se pripravljajo Leoncavallovi Glumaci, balet Gozdne vile, Verdijev Trubadur in Gounodov Faust.

— Slovenska drama. Leonid Andrejev: Anisa. Slučaj je hotel, da smo videli po ruski predstavi »Anise« hitro se slovensko. Krivico ni bilo predstavi primerjati na škodo domačim igralcem, zato konstatiramo: predstava ni bila slaba. Ga. Šaričeva in ga. Pregarčeva sta domirali; g. Ločin raste. Predvsem so nas zanimali nemo angažirani člani: snoči je najbolje odrezal g. Škerl s svojim Tatarinovic, g. Terčič je velik obet, ga. Kralja Rosental se ni dozorel niti v igri, niti v govorici. Tudi gđ. Gorupova se razvija, a govori nejasno ter zapada preganilo iz visokih v nizke tone. Vsi ti novinci so očitno ambiciozni člani; več povedati o njih bo mogoče, ko jih bomo videli še v drugih ulogah. Spočetka sezone nedostaje kajpada solgre, pojavlja se še nervoznost, ki povzroča pretiranost in grobošč, glede uporabljanja glasov še ni v članih gotovosti in ubranosti: treba torej počakati. V splošnem smo z novimi člani lahko zadovoljni, ker ansambl je z njimi pridobil resne, uporabne sile. Režiser se je trudil, docela emancipirati se režije g. Muratova ter je hotel imeti vse drugače. Posrečilo se mu je izvrstno, a zdi se, da brez potrebe. Dostavili bi le še, da govore člani vobče pretižno, nekateri zelo nerazločno, tako da jih je na stojščih, balkonu in galeriji slabo razumeti. Gledališka uprava je porinila gledal. kritike v 12. parterno vrsto. To ni le bagateliziranje časopisja, nego tudi oviranje kajti iz 12. vrste se niti dovolj ne vidi niti ne sliši. Zato odložimo ocene dotle, da se kritikom odkáže primerno mesto. Če pa uprava na ocene ne reflektira, bo nam tudi prav.

— II. komorni večer godalnega kvarteta Zilka. Strije in vendar samo eden! Četvorica umetnikov, a četvorica duš, strjenih v eno: to je pogoj, to je formula vsakega na umetniški višini

stojkega kvarteta. Lansko sezono so nastopili prvič in nam še takrat pokazali vse zmoglosti in lepote, ki so last le najboljšim ensembli štirih umetnikov, združenih v enoto. Zai, da so različne ovire zabranile v lanskoli sezoni drugi in tretji večer resničnega užika plemenite komorne glasbe, zato pa upamo, da bo letos boljše in nam zagotovo biser svetovne literature tega genrea. Med področnicami so privedli s sijajnim uspehom po dva koncerta v Kranju, Rogaški Slatini in na Bledu in nad vse zadovoljili poslušalce. Ti so spoznali vrednost njih stremljenja in dela ter jih povabili v vsa večja mesta Jugoslavije, da bodo imeli tudi tam priliko osebnopozdraviti vrtnarje umetnosti. Prvi večer, ki so ga privedli lanske leto, je bil eden najboljših koncertov cele sezi. Občinstvo se ga je v lepem številu udeležilo in vem, da se še danes s hvaležnostjo spominja onega večera. 20. septembra jih bomo zopet ališali v dvorani hotela Union. S tem večerom se prične letošnja koncertna sezija. Lep začetek. Ouvertura, katere se lahko vsi veselijo. Program srečno izbran. Imena umetnikov in izbran program nam že vnaprej jamčijo, da bo večer 20. septembra v unisoni dvorani dogodek, ki bo vreden, da ga napišemo med najlepše v glasbeni sezoni tega leta v Ljubljani. F. B.

— Razstava pohištva v Jakopičevem paviljonu. Profesor in narodni slikar g. Dragotin Inkiostri-Midenjak, rodom Dalmatince, o katerem smo že poročali, otvori v ponedeljek, dne 20. t. m. ob 16. razstavo svojih del v Jakopičevem paviljonu s kratkim stvarnim predavanjem v ožjem krogu povabljenih strokovnjakov, zastopnikov novinarstva in drugih merodajnih in interesiranih faktorjev. Od torka, 21. t. m. pa bo razstava splošno pristopna vsemu občinstvu vsak dan od 9. do 11. ure predpoldne in od 3. do 5. ure popoldne, in sicer brez vstopnine.

— Bob in Tedi. Dva neugnanca. Po John Habbertonovi knjigi Helenina otroška shva. mladini po svoje povedal dr. Ivo Sorli. Nustiral Anton Kozelj. — Založila Tiskovna zadruga v Ljubljani 1920. Brošurna knjiga velja 24 K, vezana 30 K. Slovenska mladinska literatura je obogatila dr. Ivo Sorli z jako lepo povestjo, ki opisuje porednost dveh ameriških bratov šletnega Boba in šletnega Tedi. Njihova mati je mnenja, da sta otroka dva angelčka, v resnici pa sta škrteljska, ki na vse mogoče načine nagajata ujo Haronu. Da se bo otrokom knjiga še bolj priključila, jo je okrasil A. Kozelj z 20 slikami. Knjigo toplo priporočamo. Naroča se pri Tiskovni zadrugi v Ljubljani, Sodna ulica 6.

— Jugoslovenska književnost. Kakor znano, je Jugoslovenska Akademija znanosti in umetnosti v Zagrebu pred kratkim zasnovala v svojem okoliščju še četrti oddelk (razred), to je umetniški oddelk. V zmislu svrhe tega razreda hoče dati vsem onim, ki se bavijo z umetniško - literarnimi študijami, priliko, da s svojim delom pomorejo razvoju umetniške in literarne kritike; zato je sklenila za leto 1921 izdati zvezek »Revije«, ki bi se v njej priobčile krajsi članki, beleške, stvarne kritike, naznanila, stvarna poročila itd. o vseh umetniških in literarnokritičnih smereh v prošlosti in sedanjosti. Oni, ki bi hoteli sodelovati naj Akademiji javijo, o čem bodo pisali in kako obseben bo članek; članke same je treba poslati vsaj do sedetega decembra. — Javili smo že, da je v Beogradu začel zopet izhajati »Srpski Književni Glasnik«, ki ga je pred vojno jako spretno urejal pokojni Jovan Skerlić. Poleg njega pa se snuje istotom revija »Nova Evropa«, ki so ji pokretniki razni literati (večinoma profesorji) v Beogradu, Zagrebu in Ljubljani. Radi česa se snuje poleg »Knj. Glasnika« se ta revija, nam ni znano. V njej bi nje pojav izzval debato.

Sokolstvo.

— Vsa bratska sokolska društva, ki posedujejo v nedeljo dne 19. tm. javno telovadbo »Sokola Vič«, se zbirajo ob pol 2. popoldne pred Narodnim domom in odkorakajo ob 2. z godbo dravske divizije na Vič.

— Sokol na Viču priredi v nedeljo, dne 19. t. m. povodno veselico »Društva za zgradbo sokolskega doma« svojo prvo letošnjo javno telovadbo. Vabimo tem potom vsa bratska okoličanska društva, kakor tudi vse prijatelje Sokolstva, da se v čim večjem številu odleže te naše prireditve. Zdravo! (k)

— Sestanek članov jedrnega odseka Sokola v Ljubljani vrši se v četrtek dne 23. septembra ob 8. zvečer v Narodni kavarni. Sestanek je važen, ker pride na razgovor ureditev jahalnih vaj za zimski tečaj in predpriprave za nastop.

— Vaditeljski zbor Sokola v Ljubljani opozarja vse telovadce in telovadke, kakor tudi starše naraščajnikov obollega spola, da se vrši telovadba v Narodnem domu po sledečem redu: Člani: v ponedeljek, sredo in petek od 8. do pol 10. zvečer; starejši člani: ponedeljek, sredo in petek od 7. do 8. ure zvečer; članice: torek in sobota od 7. do pol 9. ure zvečer; moški vaditelji: sli zbor: v četrtek od pol 9. do 10. zvečer; ženski vadit. zbor: v četrtek od 7. do pol 9. zvečer; obrtni naraščali: v torek in sobota od pol 9. do 10. zvečer; dijaki od 14. do 18. leta: v sredo in sobota od 4. do pol 6. popoldne; gojenke od 12. do 16. leta: v ponedeljek in četrtek od 5. do 7. zvečer; dečki od 14. leta: v torek in petek od 3. do pol 7. zvečer; deklince od 12. leta: v ponedeljek in četrtek od 4. do 5. popoldne. Prijava sprala

ma jo ¼ ure pred telovadbo vsakega oddelka in sicer: za člane moški vad. zbor, za starejše člane br. Poženel, za članice žen vad. zbor, za obrtni naraščaj br. Burgstaler, za dijake br. Gostič, za gojenke sestra Babnikova, za dečke br. Kostnapil, za deklice sestra Franchetjewa.

— Ljubljanski Sokol se udeležil javne telovadbe br. društva Sokol na Viču. Zbiramo se v nedeljo ob pol 2. popoldne pred Narodnim domom. Od tu skupen odhod z godbo dravske divizije ob 2. na telovadišče. Bratje in sestre, udeležite se polnoštevno! (k)

Turistika in sport.

— Ilirija: Concordia, Zagreb. Nogometne tekme med Ilirijo in Concordijo, ki se vrši v soboto in nedeljo, bodo morda največje in najvažnejše tekme v sezoni 1920. Začetek tekme vselej ob pol 18. — Nedeljska predtekma Ilirija rez. : Primorje obeta istotako lep sportni užitek.

Društvene vesti in prireditve.

Na Ciril-Metodovi prireditvi v Veliki dvorani Narodnega doma jutri popoldne, zapoje točno ob pol 5. pevski zbor Ljubljanskega Zvona nekaj pesmi, med drugim dr. Schwabov »Včer na morju«, E. Adamičevo »Fantuc, S. Premrlovo »Zdravico«, jugoslovenske narodne pesmi in neznanega skladatelja, v našem listu objavljeno pesmi »Sočič«.

— Primorje! Primorke! Danes, v nedeljo ob 3. uri popoldne se vrši na vrtu Narodnega doma veselica v korist družbe sv. Cirila in Metoda. Veste li, ljubi Primorci in Primorke, ki bivate sedaj tu v Ljubljani, kaj nam je bila in kaj nam je še ta šolska družba? Bodimo hvaležni naši družbi, zato pohitimo danes vsi in vse na društveno veselico. Primorka.

— Pri dobrodelni prireditvi, katero priredje ženske CM. podružnice ljubljanske v

korist CM. družbe, sodeluje pevsko društvo »Ljubljanski Zvon«, ki bo izvajalo polizbrane pevske točke v veliki dvorani ob pol 5. uri.

— Pevci in pevke Ljublj. Zvona! V nedeljo popoldne točno ob štirih v društvenih prostorih!

— Odbor združenih ženskih ljubljanskih podružnic vabi vse Družbi naklonjeno narodno žensko, da v uporabi ves svoj vpliv, da se dobrodelna prireditev v korist CM. družbe kar najplodnosneje izvrši. — Jutri tedaj vsi na veliko skupščino, popoldne pa na družbino prireditev!

— Klub »Soča« opozarja rojake iz zasedenega ozemlja, kakor tudi vse rodoljubno ljubljansko občinstvo, da priredi svojo prvo veselico dne 3. oktobra t. l. v vseh gornjih prostorih Narodnega doma. Natančni vsprejem se bo v kratkem objavil. Člani kluba določijo svoje članke izkaznice pri tajniku g. Kurentu v Splošnem kreditnem društvu na Aleksandrovi cesti št. 5 od 9. do 12. popoldne. Istotam se sprejemajo tudi novi člani in se dajejo vse potrebne informacije.

— Zaključke kegljanja na dobitke v gostilni »Drašček« je v nedeljo, 19. t. m. ob 6. popoldne. Dobitki 1500, 300, 200, 100 K. Pri kegljanju v soboto in pri razdelitvi daril v nedeljo svira češki salonski orkester. (k)

— Zabajni odtok Društva zasebnega uradništva Slovenije vabi z ozirom na bližajočo sezonsko sezono, vse cenjene tovariše in tovarišice, ki se zanimajo za zimске prireditve, to je zabavne večere, pleso itd., da se zanesljivo udeležijo sestanka, ki se vrši v sredo dne 22. septembra ob 20. (8. zvečer) v Prešernovi sobi v restavraciji pri Novem svetu, Gospodarska cesta št. 14.

(Z sedaj prosimo vse one tovariše in tovarišice, ki nameravajo obiskovati letošnji plesni tečaj, ki se prične začetkom novembra, da se prijavijo pisмено ali usmeno najkasneje do 10. oktobra v društveni pisarni, Gospodarska cesta 12/II.) (k)

— *

„Družba sv. Cirila in Metoda“

poziva vse rodoljube na svojo skupščino dne 19. t. m. v »Narodnem Domu«, v Ljubljani.

Najnovejša poročila.

POSILANSKI MANDATI V SLOVENIJI.

— d Beograd, 17. sept. Na seji državnega odbora se je obravnavalo vprašanje o številu mandatov za Slovenijo in Dalmacijo. Slovenija bo imela najbrž 34 poslancev, in sicer 14 za ljubljansko okrožje, 12 pa za mariborsko okrožje. Dalmacija dobi 11 poslancev.

URADNIŠKO VPRAŠANJE.

— d Beograd, 17. septembra. Ministrski komite se je na predlog ministra Kukovca zednil v tem, da se izvede rešenje uradniškega vprašanja, da se uradnikom povišajo dohodki, in to: v krajih bivše monarhije se zvišajo uradnikom vsi dohodki za 50 odstotkov, onim pa v ostalih krajih se povišajo dnevnice. Ministrski svet bo to vprašanje končno veljavno rešil v jutrišnji seji.

MEJE ZA KOROŠKO GLASOVALNO OZEMLJE.

Celovec, 17. septembra. Posebni razmejitveni odbor je določil meje za glasovalno ozemlje, katere je tudi že odobrila plebiscitna komisija. Plebiscitna komisija pa je obenem izjavila, da nima odločbe tega mednarodnega razmejitvenega odbora prav nobenega vpliva na kasnejšo definitivno razmejitve med Avstrijo in Jugoslavijo. V plebiscitno sodišče je avstrijska vlada poslala deželno sodnega svetnika dr. Riharda Tschacha v Celovcu.

PREPOVEDAN SHOD V VELIKOVCU.

Maribor, 18. sept. Politična oblast je prepovedala za jutri nameravani nemški shod v Velikovicu. Nemci delajo z velikanskim pritiskom in p o d ku po v anjem p e l r d g o v podkupovanjem propagando za Avstrijo. Naše oblasti so bile prisiljene napraviti brezvestnim kupčijam konec s konfiskacijo blaga pri neupravičenosti in s kontrolo trgovcev, ki prodajajo blago po izrednih nizkih cenah, seveda samo za gotove odjemalce. Tako se je prodajal v zadnjem času sladkor po 12 K, podplati kg 50 kron.

SEJA PLEBISCITNE KOMISIJE.

Celovec, 17. sept. Jutri se vrši seja plebiscitne komisije, na kateri se bo končno veljavno sklepalo, da li se imajo odpraviti nadzorstva nad veleposredstvi v glasovalni coni A ali ne. V tem vprašanju je prizadetih okrog 4000 rodbin.

USTANOVITEV »HRVATSKE KATOLIŠKE CERKVE«.

Zagreb, 17. sept. Po vseh hrvatskih pokrajinah zavzema gibanje za reforme v katoliški cerkvi vedno konkretnije forme. Zamore se reči, da je do osnivanja takozvane »hrvatske katoliške cerkve« že došlo. Središče tega gibanja, ki se je nazivalo

doslej reformistično, je mesto Koprivnica, kjer se je osnoval 15. avgusta poseben odbor in se je s peto hrvatsko mašo, katero so služili od zagrebškega nadškofa dr. Bauerja suspendirani svečeniki, ustanovilo središče nove »hrvatske katoliške cerkve«. Ljudstvo v Koprivnici je navdušeno pozdravilo to ustanovitve ter priznalo upravičenost ustanovitve samostojne koprivnike župnije, ki jo vodi župnik dr. Vidušić in ki je začel s hrvatsko službo božjo začasno v veliki dvorani glasbenega društva »Domoljub«. Drugo mesto, ki se je priključilo temu gibanju za Koprivnico so Križevci, kjer je glavni odbor hrv. kat. cerkve 8. t. m. s slovesno hrvatsko službo božjo ustanovil samostojno župnijo. Temu svečanostnemu aktu je prisostvovalo brjuno meščanstvo in velik del okoliških seljakov. Te dni je pozvalo največje hrvatsko soto Virje člane odbora, da tudi tja pošljejo svojega zastopnika, ki bo narodu tolmačil to gibanje. Pred kratkim se je vršila slovesna maša in sestanek, kar je imelo za posledico, da je izjavilo celo prebivalstvo, kakih 14.000 ljudi, da se brez ugovora priključi soglasno temu gibanju. Osnova se je poseben odbor, ki ima nalogo, ustanoviti posebno župnijo. Glavni odbor v Koprivnici je prejel že nešteto prošelj z vseh strani, v katerih se prosi za ustanovitve samostojnih župnij hrvatske katoliške cerkve. Tako so samo v zadnjih dnevih poslane pismene prošnje ali na odposlanstva občin: Novi grad, Molve, Spišić — Bukovica in mnogo mest in krajev v Medimurju. Zanimivo je, da je brez vsake agitacije zaprosilo soto Andrijaševci v Sremsu od centralnega odbora, da naj se pošlje tjakaj oženjenega katoliškega duhovnika, ki bo čital maše v hrvatskem jeziku. To je jasen dokaz, kako je našla misel po ustanovitvi res narodne cerkve odmeva v hrvatskih pokrajinah. — Kakor izvemo, se tudi v Zagrebu v kratkem vrši konferenca, na kateri se bo razpravljalo o ustanovitvi smostojne župnije hrvatske katoliške cerkve za metropolo Hrvatske, Zagreb. To misel je sprejela z velikimi simpatijami zlasti ona inteligentna, kateri se pač ne more očitati, d bi bila liberalna. Kljub vsemu preganjanju s strani nadškofa dr. Bauerja se to reformistično gibanje vedno bolj širi in so se gibanja za ustanovitev čiste narodne cerkve baše oprile tudi že nekateri slovenski svečeniki.

POŽAR NA PARNIKU V TRSTU.

Trst, 17. septembra. Včeraj je nastal na krovu angleškega parnika »Elswick Tower« velik požar. Parnik je pripeljal 5700 ton premoga za italijanske državne železnice. Med požarom se je vnelo vsled toplote več sodov olja, bencina in parafina, kar je povzročilo močno eksplozijo,

ki je zahtevala več ranjencev. Vzrok požara še ni znan.

POGAJANJA Z ITALIJO.

Zagreb, 17. septembra. »Jutarnji List« javlja iz Beograda, da je zelo verjetno, da se bodo pričela neposredna pogajanja z Italijo že 20. ali 30. tm. Mesto, v katerem se bodo pogajanja vršila, še ni znano. Najbrž bo to Pariz, ali še bolj verjetno, London, kar bi si Italijani najbolj želeli.

DIREKTNI VLAK S ČEŠKE.

— d Beograd, 17. septembra. Češkoslovaški minister za promet je uvedel direkten vlak za Jugoslavijo, ki bo vozil iz Budjeovic preko Bratislave.

Gospodarske vesti.

— g Ljubljanski trg. Pretečeni teden je bilo tržno življenje manj živahno. Trg se nahaja pod pritiskom naraščajoče draginje najvažnejših živil. Sijajne ponudbe iz inozemstva so povzročile izvoz prašičev. Tako ponujajo dunajski trgovci za prašiče, postavljene v Maribor, po 39 jugoslovenskih K za 1 kg žive teže ter prevzamejo sami vse druge stroške. Ofteri iz Češkoslovaške tudi daleko presegajo naše dosežanje cena. Ker je tudi število prašičev v Hrvatski in Srbiji letos močno zmanjšano, se čuti izvoz še bolj. Za Slovenijo bo oskrba z maščobnimi izdelki važno vprašanje, ker je tudi pri nas zmanjšano število prašičev in vsled zelo drage krme tudi ne bodo kvalitativno uspešni. Na ljubljanski trg danes sploh ne prihajajo v omembo vrednem številu domači prašiči, kar zelo otežkoča trgovanje s prašičji izdelki. Grozi težko podraženje masti, in tudi prašičje meso se bo komaj obdržalo na sedanjih ceni 28 in 24 K za 1 kg. Kranjske klobase so se podražile za 4 krone pri kg. Konzum klobas postaja živahnejši. — Istotako se čuti pomanjkanje telet. Ker se je Ljubljana zalagala v veliki meri s prekmurskimi teleti in nastaja jeeeni v Prekmurju redno pomanjkanje telet, je uvoz od tod več kot polovico reduciran. Domači kranjski telet ni mogoče v omembo vrednem številu spraviti na trg, ker kmetje ne dajo telet in je tudi cena previsoka. Kar se pa tiče okusa, pa naša domača teleta visoko nadkriljujejo prekmurska, tako da teleče meso ljubljanskega trga ni prvostopenjsko. Sedanja cena telečjemu mesu po 20 in 18 K za kg, se bo mogla obdržati le v slučaju, da nakup v Prekmurju ne bo priglajšen svobodnim. V nasprotnem slučaju bo cena telečjemu mesu takoj močno skokila. — Goveje meso ter drobnica ostaja stabilno na prejšnjih cenah in ni pričakovati podraženja. Konzum govejega mesa je velik vsled dragih močnih izdelkov. — Sadni trg je dobro obiskan, posebno kmetijski trg, kjer se prodaja sadje za kuho po 2 do 3 K za 1 kg. Grozdja v večji množini še ni na trg. — Trg gob nekoliko pojenjuje, povpraševanje po gobah je veliko. — Zelje v glavah je zelo ceno, dobi se že po 50 vin. kg. — Cena kislemu zelju bo padla. — Konzum zelenjave je vedno stabilen, le solata zaostaja v veliki meri vsled pomanjkanja olja. — Jajca prihajajo redko na trg, plačuje se jih po 2 K. Naval na jajca je ogromen, ker vlada veliko pomanjkanje. — Perutnina prihaja nekoliko močnejše na trg in se plačuje za par lepih piščancev 60 K. — Krompirja na ljubljanskem trgu primanjkuje, ker zahtevajo nekateri kmetje pretirano ceno 2.20 K za kg. Vsled ugodne letine in nemogočega izvoza bo cena krompirja padla. — Konzum masla ni posebno živahen vsled visoke cene fine moke in sladkorja.

— g Tvoronica za tekstilno industrijo v Ljubljani. Ministrstvo za trgovino in industrijo je dne 14. oktobra 1919 odobrilo, da se za povzdigo tekstilne industrije preseli z Dunaja, tamkaj še nad 80 let obstoječa tvornica Josip Kunc & Komp. v Ljubljano, ki je sedaj nastanjena tu na Poljanskem naspisu v prostorih stare cukrarne. Urejena je za izdelovanje ženskih rut, šalov, šerp, ovoj, vojaških povojnih gamas itd. ter je to blago že prej razpečevala izključno v alpskih pokrajinah. Zaposlenih bo v njej poleg strojniki še nad 100 tukajšnjih domačih moči. Pred dvema mesecema je družba zaprosila za dovolitev uvoza surovin, ki jih neobhodno potrebuje, da more pričeti obratovati, pa kljub temu, da jo poleg dravske divizije komande tudi poverjeništvu za notranje zadeve v vsem podpira. Še danes ni prejela imenovanega dovolila. Tako čaka tvornica, ki je pravkar gotova z montažo strojev, popolnoma pripravljena na obrat, uvoznega dovolila iz Beograda, ker se jim tamkaj pač nikamor ne mudi. Res, prav zadnji čas je že, da se ukine sistematično uničevanje industrije.

— g Posestnikom vojnih in predvojnih posojil. Pozivamo naše državljane, ki imajo obveznice predvojnih in vojnih posojil bivše Avstrije in Ogrske izven mej naše kraljevine v Avstriji in Ogrski ter jih niso mogli uvesti na naš teritorij, ker se nahajajo v prej omenjenih državah pod sekvestrom, da jih prijavijo v Srbiji in Ogrski gori: Generalni direktorji državnih dolgov v Beogradu, v ostalih področjih naše kraljevine pa: delegacijam ministrstva financ v Zagrebu, Ljubljani, Sarajevu, Splitu in Novem Sadu. Prijave morajo vsebovati sledeče podatke: 1.) Krstno in rodbinsko ime lastnika, poklic, kraj stanovanja (natančen naslov). 2.) Vrsto in številko vsakega posojila, njih skupno nominalno vrednost (po možnosti serije in številke). 3.) Podlaga, na kateri so

se dopolnemale (n. pr. depot, lombard, žensitbena kavcija itd.) ter vsoto dolga, za kateri jamčijo. 4.) Kraj in zavod, pri katerem so obveznice deponovane. Prijave se morajo vložiti v roku od 15. do 30. septembra 1920 in sicer p o s e b e j za obveznice predvojnih in p o s e b e j za obveznice vojnih posojil. Rok za vložitev prijave se ne bo v nikakem slučaju podaljšal. Prijave, ki ne bi točno odgovarjale prej označenim predpisom, se ne bodo vpoštevale. Strankam, ki so svojedobno te vrste obveznice prijave v repatrijacio tukajšnji podružnici Jadranske banke ali pa v najzadnjem času »Repatrije«, ni treba vložiti predpisanih objav, pač pa naj v lastnem interesu predložijo tozadevna pismena potrdila, ki so jih prejeli od »Jadranske banke«, oziroma »Repatrije«. Priporočilo se, da stranke, ki imajo obveznice posojil s posredovanjem domačih denarnih in drugih zavodov (bank, hranihnic, posojilnic, zavarovalnic itd.) v depotih, v lombardu itd. v Avstriji in Ogrski, prijavijo obveznice potom teh zavodov delegaciji ministrstva financ v Ljubljani. Vse druge stranke naj vložijo prijave v predpisnem roku direktno tej delegaciji.

— g Cena srebra. Izprememba v kurzu srebra zadnjih pet let, zlasti pa v prvi polovici letos je izvanredna. Tekom enega leta se je londonska cena srebra izpremenila za 100%, newyorkška za 70. Da se je bil kurz znatno zvišal, sta povzročili Kitajski in Indija, ki sta potrebovali srebro za kovanje novcev. Najvišji kurz v Londonu je bil v februarju, 89½ pence, koncem maja 57½, 15. junija samo še 44. Dne 14. maja je padel kurz srebra v Novem Jorku na en dolar. Vlada je razglasila, da sprejme 207.000.000 unc finega srebra po 1 dolar, ali dokazana mora biti domača provenienca srebra. Od takrat dalje sta bili dve notaciji za srebro, ena za domače, druga za tuje srebro. Kakor hitro bo zunanje povpraševanje ali potreba ameriške industrije dvignila kurz nad en dolar, se najbrže ustavi vladna nabava. Ameriški krogi trdijo, da ta eventualnost ni verjetna, ker morejo kriti srebrni rudniki Unije tretjino svetovne potrebe in morejo donesek s 50% zvišati. Anglija je navadno eksportirala srebro, tekem prvih petih mesecev letos pa je došlo v London na prodaj 6.000.000 unc, kar je znižalo kurz. Kitajski in Indija sta glavni nakupovalki srebra. Ako se ti dve zopet ne oglasita, ni misliti na nikako zvišanje kurza srebra. Računa se lahko le na stabiliziranje kurza srebra. Višanje kurza zadnje tedne je povzročila okolnost, da Amerika ni alimentirala trga, in padanje kurza šterlingov v Novem Jorku, ki je zopet učinkoval na ceno srebra v Londonu. Največ srebra producira Mehika in sicer na mesec za 6 milijonov dolarjev.

— g Cena poštinih vrednotnic. S 1. oktobrom 1920 veljajo za poštne vrednotnične golice in obrazce sledeče cene: 1. za navadne dopisnice v notranjem prometu 15 par; 2. za odprte dvojne dopisnice (s plačanim odgovorom v notranjem prometu 30 par; 3. za uradne dopisnice, 25 komadov, 95 par; 4. za poštne nakaznice in potrdilne nakaznice K vplačanim brzojavnim nakaznicam 10 par; 5. za navadne poštne spremnice 20 par; 6. za povzetne poštne spremnice v notranjem ali mednarodnem prometu 40 par; 7. za uradne poštne spremnice, 25 komadov, 1 dinar 90 par; 8. za naročilne liste k poštini nalogom 10 par; 9. za ovitke k poštini nalogom 20 par; 10. za carinske deklaracije 10 par; 11. za denarne ovitke 25 par; 12. za predajne knjige, velike, 5 dinarjev 50 par, male 4 dinarje 50 par; 13. za prejemalne knjige 3 dinarje 50 par; 14. za brzojavne golice 5 par; 15. za golice k brzojavkam na obračun 20 par; 16. za sprejemne liste k brzojavkam 10 par; 17. za davčne plačilne liste 15 par.

BORZE.

Zagreb, 17. septembra. Borza. Devize: Berlin 198—302, Italija 512—513, London 590—0, Newyork 114—0, Pariz 730—785, Praga 166—168, Švica 1725, do 0, Dunaj 39.50—0. Valute: Ameriški dolarji 11—113.50, avstrijske krone 40—42, bolgarski levi 155—0, angleški funti 395—405, carski rublji 128—132, češkoslovaške krone 167—175, francoski ranki 740—0, napoleondori 410 do 415, nemške marke 200—203, romunski leji 230—232, italijanske lire 495—505, turške lire v zlatu 430—450.

Curij, 17. septembra. Na večerajšnji borzi se je opazilo splošno padanje deviz. Tako so padle: Berlin od 10.10 na 9.70, Praga od 8.75 na 8.25, Beograd od 22 na 20, Zagreb od 5.40 na 5, Dunaj od 2.85 na 2.75, Budimpešta od 2.10 na 2.

Raznošterosti.

• Eksplozija v banki. Pred poslovanjem Morganove banke se je razpočila bomba. 30 oseb je mrtvih, ranjenih pa 170. Pročelje banke je razrušeno. Samovodci poročajo, da je bila vržena bomba iz skupine ljudi, ki so se bili pripeljali z avtomobilom, v trenutku, ko je bančni detektiv šel proti vozu.

• V Ameriko se je priselilo v minulem letu 800.000 oseb.

• Bele sužnje. V Chicagu so aretirali pretekli mesec Mihaela Salenya in Rolpha Wallace, ker sta kršila zakon proti belemu suženstvu. Odvedla sta 6 deklet iz Chicaga in jih spravila v zloglasne lokale v Wisconsinu. Arrestacija se je izvršila, ko so našli neko

Virginijo Novak, katero so pogrešali že šest mesecev.

• 99 let ječe za ameriškega vojaka Ivan Mosher iz Avstrije, ki je služil v ameriški armadi, je dospel te dni z nekim transportom v Newyork, da nastopi svojo na 99 let določeno kazen v jetnišnici v Kansasu. Mosher je bil pridelen ameriški posadki v Koblencu. Disciplina je bila zanj nepoznana stvar in tako si je nakopal mnogo prestopkov in pregreškov, na kar so ga zaprli. Med drugim je ustrelil seržanta Carterija, ki ga je vabil, naj se vrne k svojemu krdelu. Mož je nato pobegnil, pozneje pa se vrnil zopet v Nemčijo in prišel v roke vojaške oblasti v Koblencu, ki mu je prisodila za umor seržanta 99 let ječe. Mož je velik, visok 6 čevljev in 2 palca ter herkulične postave, pa vendar ne bo sedel 99 let. V Ameriko so ga peljali v gosto zamreženi jetniški celici na ladji in razven tega je imel pritrjeno na nogo 40 funtov težko železno kroglo. Čez dve uri pa se je že iznebil te kroglice ter jo vrge v morje. Na to so mu nateknili na roke nemške verige, katere je pa prav kmalu raztrgal ter jih s poklonom izročil svojim stražnikom. Od tedaj dalje so ga stražili noč in dan močno oboroženi vojaki.

• Najgostejše obljudeno mesto ni, kakor bi se sodilo London ali Newyork, marveč Bombay, kjer pride na kvadratni kilometer 190.000 prebivalcev. Tako poročajo ameriški listi.

• Zadnji ljudozrci. Navzlic korakanju kulture v najzadnejše kraje sveta, vendar le še ni minulo ljudozrcstvo. Profesor Wilhelm Volz iz Lipskega je podal pred kratkim svoje poročilo o potovanju po holandskem otoku Sumatri, kjer živi v tamošnjih progodovih plemo Batak, ki speče in poje svoje poginule sovražnike. Tatovi in zakonomlenci pridejo pred selskega poglavarja, ki odloči njihovo usodo največkrat tako, da se jih speče in poje. Meso se peče v velikih komadnih na žerjavi, največja delikatesa so obrazi in notranjost rok.

• Zanimiva sekta v Parizu. L. 1903. se je združila v Parizu skupina ljudi za cerkev pozitivistične filozofije. Imajo svojo cerkveno zgradbo s trojnim altarjem, ki kažejo domovino, rodbino in človeštvo. V cerkvi so sohe slavnih starih in modernih filozofov in v cerkvi imajo pogostoma filozofična predavanja ali konference člani pozitivistične cerkve, ki jih je v Parizu nekoliko tisoč.

• V Belgiji in severni Franciji so Nemci v času vojne poškodovali ali uničili mnogo znamenitih del, oziroma jih odnesli. Vse to bodo morali povrniti ali plačati. V svetovno znani biblioteki v Lovani katero so Nemci zaplaili, je bilo 300.000 knjig in 3000 rukopisov. Vrednost vseh umetniških del, ki so jih Nemci vzeli iz Belgije in Francije, se ceni na 10 milijard.

• Četrti razred na madžarskih železnih. Iz Budimpešte poročajo, da namerava ravnateljstvo državnih železnic uvesti v kratkem na vlakih četrti razred. Odkar so bile cene na železnih zvišane za 200 odst., je prvi razred na vlakih skoro prazen, drugi malo obiskan, tretji pa nagneten, zato je nujna potreba četrtega razreda.

• Veliko kolo v Parizu, ki je teklo od leta 1900, je bilo sedaj prodano za staro železo. Kolo začno razdirati še ta mesec.

Pozvedbe.

Lovski pes, prepelčar, stv. Belo lisast se je izgubil. Lastnik: Pock, Opakarska cesta 26.

— V septembru je najlepše na Klopiskem jezeru. Hotel otvoren celo leto. Izborna postrežba.

Glavni urednik:
Rasto Pustoslavšek.
Odgovorni urednik:
Božidar Vodeb.

Poslano.

tvrdki Bolaffio & Sinova, veletrgovina z vinom in žganjem

v SPODNJI ŠISKEI.

V zadnjih mesecih razširjajo Vaši zastopniki pri mojih odjemalcih na Kranjskem in Stajerskem neresnične vesti, da prodajam jaz Vaše vino in da dajo oni mojim strankam isto vino lahko liter za 2 K ceneje kakor jaz, ker je vino, katerega kupujejo stranke od mene, itak le Vaše vino z razliko, da ga morajo meni dražje plačati. Odveč bi bilo povdarjati, da so te vesti iz trte izvite, ker je vsakomur znano, da imam jaz lastno veliko zalogo vina in mi torej ni potrebno, da bi isto kupoval od Vas.

Dasi sem se obrnil ustno in pismeno na Vas, da preprečite tako postopanje Vaših zastopnikov, oziroma njihovih potnikov in uslužbencev in ste mi Vi to tudi obljubili, ni prenehalo razširjanje takih govoric s strani Vaših ljudi, za kar imam nepobitne dokaze. Radi tega sem primoran javno obzgodati tako postopanje Vaših ljudi, za katere ste Vi odgovorni in katerega namen je, škodovati moji trgovini. Med trgovci ni običajno, da bi se posluževali takih sredstev v svrhu dosega sklepanja kupelj in prepuščenosti sodb o tem, ali je to običajna in dopustna, ali umazana konkurenca.

V Ljubljani, 17. septembra 1920.

Milko Jesih
vletrgovina z vinom, Florijanska ulica 36.

• Za vsebino tega spisa je urednik k lvo odgovorno, kolikor določa zakon.

Rabljenе steklenice od Eau de Cologne kupuje po najvišjih cenah drogerija **I. G. KOTAR, Ljubljana, Wolfova ul. št. 3.** 7060

Proda se nov zimski plašč za gospodino od 15-18 let. Naslov pove upravnistvo Slov. Naroda. 7095

Vreče, primerne za prevažanje krompirja žita, oglja i. t. d. se prodajo. Vprašanje na poštni predal št. 101.

Dva visokosolca se sprejmeta na stanovanje in hrano. Kje pove uprav. Slov. Naroda. 7142

Visokosolca bi prevzel mesto domačega učitelja, ako bi bil za to sprejet na stanovanje in hrano, če tudi brez posebne sobe. Ponudbe pod naslovom „domači učitelj/7141“ na uprav. Slov. Naroda. 7141

Deber kovaški pomočnik in vajenec se takoj sprejmeta. Weiss, Konjušna ulica 13. 7153

Dolg bel pajčolan in svilnata bela poročna obleka se prodajo. Gospo-svetska cesta 13. II. nad. vr. 106.

Kontoristinja zmožno slovenščine in nemščine ter stenografije sprejme ob prosti hrani in stanovanju Marko Rosenberg v Ljutomeru. 7155

Vzgojiteljica ka dečka za prvi razred in klavir, se takoj sprejme. Ponudbe s sliko na Valjak, Maribor, Šolska ulica 1. 7130

Prodajalica starejša moč, izurjena v voditeljica specialnega oddelka, se išče. Naslov se izve v uprav. Slov. Naroda. 7128

Petrolejske vrče in zaboje kupujemo (zaboj z dvema vrčema) po K 30.— franko postaja odpošiljalca. **Horvat & Komp.** Ljubljana. Poleg rešitve. 7144

Krompir, več vagonov, se prodajo. Ponudbe pod „Krompir 7139“ na uprav. Slov. Naroda. 7139

Spalna soba in drugo pohištvo ter osebni predmeti naslov pove uprav. Slov. Naroda. 7150

Prodasta se 2 mlada psa. Kolodvorska ul. št. 7. 7149

Lov! Lov! Kdo je pripravljen odstopiti del svojega lova na Gorenjskem. Plača se dobro. Cenji ponudbe poslati na uprav. Slov. Naroda pod „Lov/7098“. 7098

Dobro izurjena šivilja se sprejme v delo in gre tudi na dom. Naslov pove uprav. Slov. Naroda. 7099

Za učenko trgovske šole se išče stanovanje in hrana pri boljši rodbini, za takoj. Ponudbe pod „S. B./7107“ na uprav. Slov. Naroda. 7107

Mlekarska družba opozarja cenji. trgovce, na deželi, na svojo bogato zalogo raznovrstnega sira, kakor: bohinja, tylista, trapista, romadurja v cenah od K 36. do K 64. Oddaja se v vsaki množini. Jednako ima v zalogi najfinije čajno maslo. 7105

Absolviran tilozofski študent francoske univerziteti bi dajal ob prostih urah lekcije v francoski. Uspeh gotov. Natančneje se poizve pri špediterju Ranzingerju, Cesta na južno železnico. 7157

Juridične knjige (ca 80 izvodov) Zakoniki, civilnopravna in javnopravna dela. Naslov pove upravnistvo Slovenskega Naroda. 7145

Proda se spalna soba »Mahagoni« in sicer kompletna, v Mariboru. Kupne ponudbe bi stavili na Anončni zavod Drago Beseljak, Ljubljana, Cankarjevo nabrežje št. 5. 7137

Proda se plišasta garnitura za mizo, lesen in železen umivalnik, omara iz trdega lesa, železna postelja z modročim dve vešali za obleke, svetleče viseče stojce, več stenskih slik, usnjati kovčeg, več kozarec, garnitura za sabljanje, več nemških beletističnih knjig in razne druge stvari. Naslov pove uprava Slov. Naroda. 7120

Slovenska banka Beograd Vuka Karadžića ul. br. 16. Nudi železničkim direktorjama, ložnicama, fabrikama i svima industrijskim čistilno vuno za čiščenje mašina u svakoj količini. Tražite ofert! Adresa za telegram: „Slavbank Beograd“. 7129

Lovci pozor!

Proda se garnitura lovske sobe, preproga od medveda, divjega mačka, jabeza in lisice; 100 parov rogov in glav od srnjakov več nagačenih pišcev kakor petelin, medvedje glave in od srn itd. Ceno se prodaja zaradi odstopanja na Ogrsko. Naslov pove upravnistvo Slovenskega Naroda. 7076

Uradnik išče mehlovano mesečno sobo s separatnim vhodom. Ponudbe pod „Mehlovana meseč. soba 7092“ na upravnistvo Slov. Naroda. 7092

Vagon pravega, čistega gorljivega špirita (Brennspiritus) ima na prodaj Franc Ogrizek, Maribor, Vetrjaška ul. 11. 7110

Automobile „Fiat“, Turin 18 »BLR«, 18 »BL«, 18 »P«, 15 »TER« na novo popravljene, da vzdrže vsako presizkušnjo, prodaja **Dari & Co, Trst, Gorizia 6.** 7083

Kavarniška kuharica in pomivalica se sprejme v službo takoj. Pogoji po dogovoru, Kavarna „Slon“, Ljubljana. 7124

Kupi se bilančna tehničarica. Naslov pove upravnistvo Slovenskega Naroda. 7123

Žiša v Ljubljani se prodajo. Dobro kraj za trgovino, veliko dvorišče in poslopje na dvorišču. Kupci naj pišejo na naslov „Hauskauf 13“ Poste restante Spielfeld. 7125

Stanovanje v Zagrebu, v bližini držav. kolodvora, menjam s stanovanjem v Ljubljani ima 2 parkiranih sobi, predsoho, kuhinjo, shrambo, Popraša se v pogodni sekciji drž. žel. Seienburgova ul., št. 5/I. 7126

1000 K nagrade, dobi, kdor odda solidnemu gospodu, eno veliko ali dve majhni nemebelirani sobi če tudi obrnjeni proti dvorišču, takoj ali pozneje. Ponudbe pod »Separaten vhod 7122« na upravnistvo Slovenskega Naroda. 7122

Priporočilo. Cenjenim damam se najtopleje priporoča **Leopoldina Strnad,** šivilja, Kolodvorska ul. št. 22/III, levo. 7115

Suhe gobe in fižol kupuje po najvišjih dnevnih cenah Družba „SAD“ trgovina z deželini in gozdni prideli, Ljubljana, Beethovnova ulica. 7116

Strešno lepenko parketne desice, trstje za štukaturo dobavlja takoj v vsaki množini trdka **Jos. Pub, Ljubljana, Gradaška ul. 22.** Telefon št. 513.

Prodaja poštneške priloge več kovčkov z obleko, perilom in čevlji se bode dne 20. sept. t. l. ob 10. uri v skladišču južne železnice v Ljubljani izvršila. Kupci se vabijo. 7118

Postaja Ljubljana, glavni kolodvor.

Naznanilo. Opozarjam stranke, da prevzemam vsa tozadevna naročila kakor tudi moderniziranje klobukov, tu v tovarni v Ljubljani pa ima isto pravico trdka Kovačević i Teršan v Prešernovi ul. 5, ne pa gotovi ljudje, kateri hodijo po mestu in prevzemajo naročila za moje ime, proti katerim bodem tozadevno postopal.

Franc Corar, tovarna slavnin in klobukov. Stob. p. Domžale pri Ljubljani. 7112

Narodna knjigarna v Ljubljani, Prešernova ulica 7

prevzela je zastopstvo vseh narodnih in historičnih jugoslov. slik izdanih po Petru Nikoliću. Opozarja se zlasti na najnovejšo in najboljšo reprodukcijo našega regenta. Slike se ogleda lahko v knji-karni, kjer se dobe tudi vsa natančna pojasnila.

Narodna knjigarna

Prodaj lep tenzki perzilianski kožuh kakor nov. H. Weber, Ljubljana, Blei-weisova cesta 4/I. 7138

Vsake vrste slamniki in klobuki se sprejemajo v snajenje in predelovanje. **Brilli Resljeva c. 22, I.** 7054

Sprejme se deklica za lahka domača dela. Poizve se v trgovini Stari trg št. 28. 7070

Kupimo več vagonov zdravega in suhega sena. Ponudbe na Balkan, d. d. za mednarodne transporte, Ljubljana, Dunajska cesta 33. 7114

Primarij dež. bolnice dr. Pogačnik ordinira zopet vedno za očesne, ušesne, nosne in vratne bolezni.

SENO v balah prešano postavno vagon kolodvor s plahto pokrito kupujem dobro kvaliteto. Ponudbe z naznako cene na Novak, Zagreb, Maksimirska 64. Telefon 20-60. 7131

Tko dobavlja boce (steklenice) za vino i liker, u većim partijama. Ponudbe mole se na tvrtku **Illes Brook i sinovi, Kovin, Bzen.** 7086

Avto „Fiat“ 38 HP nov, eleganten, s 6 sedeži se ceno prodaja v Gorčevi garaži v Ljubljani. 7121

Sprejme se takoj deček ki ima veselje do trgovine. Prednost imajo zmožni nekoliko nemščine. Naslov pove uprava Slov. Naroda. 7152

Krasno posestvo naprodaj obstoječe iz prijazne hiše s 6 sobami, hlevom, kletjo in delavnice okoli 12 johov njiv, travnika in gozda se radi družinskih razmer takoj prodajo. Hiša leži v mestu, posestvo 15 minut oddaljeno od državni cesti. Naslov pove upravnistvo Sl. Naroda. 7111

Perko & Weinert Edino zastopstvo in razpošiljatev obrtne zadruge čevljarjev z. z. o. z. Köflich, Štajersko. Graden, Annonstrasse 1. Zastopnik za Jugoslavijo: **Willem Perko, Celje.** Bogato sortirana zaloga vseh vrst čevljev najboljšje izdelave. 6694

Krasen, velik salonski akvarij z vodometom, ki ga goni motor na segrety zrak, brez nevarnosti, z umetno razvalino, stoječ na okrašeni železni mizi, brezhiben, prodaj za 800 dinarjev. Naslov pove upravnistvo Slovenskega Naroda. 7090

Na prodaj Lepa posestva 90 oral, od teh 60 oral lepega gozda, 8400 m² za sekanje vila, hiša post. 5 min. od kolodvora. Lepi grad 2 km od Celja, 24 oral, park, gospodarsko poslopje. Krasna vila 20 sob. velik vrt pri Celju. Majhna vila, hiša, post. 22 oral. zemlja pri Celju. Majhno posestvo, hiša, post. 5 oral. zemlja pri Celju in druga velika in majhna posestva, hiše, hotel (kavarno v najem) posr. „Rodna gruda“ Karol Breznik, Celje, Dolgopolje 3. 7003

Naprodaj je v Velikih Laščah 10 minut od železnice postaje oddaljeno posestvo obstoječe iz enonadstropne hiše z 4 stanovanji, zidanega in obokanega s opeko kritega hleva, kozolca, njiv v izmeri 1 ha, 44 ar 95 m², travnikov 1 ha, 31 ar, 17 m², sadnega vrta 48 ar, 36 m², kjer je nad 600 sadnega drevja, pašnikov 43 ar, 77 m², ter gozdov v izmeri 5 ha, 75 ar, 57 m². Gozdovi so bukov in smrekovi ter dobro zarašeni. Natančneje kupne pogoje se poizve pri trgovcu Ferdo Doganoc v Vel. Laščah.

Amerikanski petrolej v lesenih sodih s posodo vred na prodaj. **Ivan Mahorsko** Maribor, Slovenska ul. št. 8.

Iščem mehlovano mesečno sobo. Potrebujem jo s 1. oktobrom. Plačam dobro. Ponudbe pod »Dobra plača 7065« na upravnistvo Slovenskega Naroda. 7065

Sprejme se 3latarski vajenec A. Fuchs, Seienburgova ulica 6. 7074

AUTOMOBIL tvrdke „Studebaker“ 30 PS 4 sedežni, popolnoma nova karoserija, teža 800 kg, dimenzije 880x120, poraba bencina na 9 km 1 liter, cena K 150.000.— se prodaja pri A. Jelenc, Tržič. 6718

Trgovino kakršnokoli v mestu kupim. Ponudbe na upravo lista pod „Tudi gostilna 7072“. 7072

Sprejem pomočnico dobro izurjeno v površnih jupicah. Plača 1000 do 1200 K mesečno. **Yani Jagar, Ljubljana, Kolodvorska ul. 28.** 7073

KOZA naprodaj. Zelena jama 163. 7074

Sprejme se pošteno dekle ki zna kuhati in tudi nekoliko druga domača dela opravljati v res dobro službo v Ljubljano. Naslov pove uprav. Slov. Naroda. 7101

Mlad soliden uradnik išče za takoj ali pozneje sobo s posebnim vhodom z električno razsvetljavo. Ponudbe pod „Električna razsvetljava 7080“ na upravo Slov. Naroda. 7080

Sprejme se za takoj zmožna : kontoristinja : starejša moč z večletno prakso. Predstaviti se je pri tvrdki Br. Novakovič, Ljubljana, Kolfez. 7078

Stanovanje dve sobi in kuhinjo išče za takoj stalni uradnik proti primerni nagradi. Ponudbe pod „Stalni uradnik 7077“ na upravnistvo Slov. Naroda. 7077

Gostilna in trgovina z vsem inventarjem, 4 orali zemlje, lepim vinogradom v bližini železniške postaje se prodaja za 260.000 K. Prodasta se tudi 2 majhni posestvi z blagom. Izve se pri Ivan Drolenig, Poljane, Štajersko. 7013

Štedilniki (Kachelsparherde) acetijski aparati, pocinkani umivalniki, lonci, smetne lopatice naprodaj po nizki ceni pri kletarski tvrdki Franc Baksbaumer, Borovlje, Koroško. 6983

Otroška vrtnarica ozir. vzgojiteljica se za čez dan išče k tri in pol leta staremu zdravemu fantku, ki bi ga znala plemenito voditi in varovati. Ponudbe s pogoji pod „Vzgoja otroka 7024“ na upravnistvo Slov. Naroda. 7024

Petrolej došel! Dobavlja ga po najnižjih dnevnih cenah dokler traja zaloga.

„Komet“, d. z. o. z. Ljubljana, Dunajska c. 33. 6945

Iv. Jax in sin Dunajska c. 15., Ljubljana.

Šivalni stroji in stroji za pletenje Izborna konstrukcija in elegantna izvršitev iz tovarne v Lincu Ustanovljena l. 1867 Vezanje povzroča brezplačno.

Pisalni stroji „Adler“ Geniki zastoj in franko. **Kolesa iz prvih tovarn:** Dürkopp, Styria, Walfenrad. Začasno znižane cene.

Miši - podgane stenice - ščurki in vsa zalega mora poginiti ako upotrebite moja najbolj lakusna in povsod hvaljena sredstva kakor: proti poljakim mišim 10 K, za podgane in miši stane K 10.—; za ščurke 10 K; a posebno močna vrsta 20 K; posebno močna tinktura za stenice 10 K; uničevalec moljev K 10.—; prašek proti mrčesom 6 in 12 K; mazilo proti ušem pri ljudeh 5 in 10 K; mazilo za uši pri živini 6 in 10 K; prašek za uši v obleki in perilu 6 in 10 K; tinktura proti mrčesu na sadiju in zelenjavi (uničevalec rastlin) 10 K; prašek proti mravljam 10 K; mazilo proti garjem 10 K. Pošilja po povzetju. Zavod za čiščenje M. Jankov, Zagreb 10., Podrinjska ulica 3.

Plemenska svinja se prodaja zaradi pomanjkanja krmila. Rimška cesta št. 19. 6946

Peči, krušne, sobne in pečnice (kahl-hjce) za štedilna ognjišča ima v zalogi vedno J. Gregorec & Kosmač, Mengel 25. 5497

Po najvišji ceni kupim stare kovine kakor: baker, aluminij, cin in nikel. Ponudbe z navedbo množine in cene na „Cinai“ tovarna kovinskih predmetov, Celje. 5726

Žitno kavo in fino marmelado ponuja d. d. Triglav, tovarna hranil, v Šmarci pri Kamniku. Istotam se kupujejo zadevne surovine. 7037

Grzdhamo podjetje ing. Dukić i drug Ljubljana, Resljeva cesta 9. se priporoča za vsa v to stroko spadajoča dela.

Banka Vojvodina d. d. Novi Sad Telefon 240. Bzjojav: „Vojv. Novi Sad“. Rebovo odeljenje Banke Vojvodine prodaje najkvalitetnejše sve zemaljske proizvode kao žito, kukuruz, zob, ječam, raž, brašno, mekinje, pasuli, kudelju, seme od kudelje i sirka, segedinsku papriku, vunu itd. 6713

Pozor! Zahtevajte cenik! **Antracensko črnilo.** **Šolsko črnilo.** **Kovinsko rdečilo.** **Gumi arab. v piramidi, stekl.** **Razne barve za štampilje.** **Modrilna esenca za perilo.** **„Svitel“, čistilo za vse kovine.** **„Ravan“ kemični izdelni.** **A. Krmelj, Ljubljana,** Opekarska cesta št. 31. Cene konkurenčne.

Bruno po kratkem, a mučnem trpljenju mirno v Gospodu zaspal. Pogreb nepozabnega se vrši 18. t. m. na Bledu. Ljubljana, dne 17. septembra 1920.

Brez vsakega posebnega oznanila.

Potrjim srcem naznanjamo prežalostno vest, da je gospod

Franc Fon posestnik in trgovec pri Sv. Luciji na Goriškem v 38 letu svoje starosti, v petek, dne 17. t. m. previden s tolažili sv. vere mirno v Gospodu zaspal. Pogreb nepozabnega pokojnika se vrši v nedeljo zjutraj dne 19. t. m. iz mrtvašnice celjske bolnice na tamkajšnje pokopališče. Celje, dne 17. septembra 1920.

Žalujocha žena ter rodbina Fon-Černe.

Zahvala. Za vse dokaze iskrenega sočutja povodom bolezni in smrti našega srčno ljubljenega, nepozabnega očeta, starega očeta, brata, tasta in strica, gospoda

Ivana Beliča posestnika, gostilničarja, obč. svetovaleca ljubljanskega l. t. d.

za darovano krasno cvetje, kakor tudi za tako mnogoštevilno in čašče spremlstvo na njega zadnji poti izrekamo tem potom vsem našo najpriskrnejšo zahvalo.

Žalujocha rodbino: **Belič, Procházka, Wardo, in Ješe.**

Usnarjija se vzame v najem. Naslov pove uprav. Slov. Naroda. 7087

Staubeniki pozor! Proda se: dvigalo (granik) na verige za 1000 kg in skripec (Flaschenzug) brez vrvi. Ogleda se lahko na Ahacjevi cesti št. 10. dvorišče. 7049

Traži se za jedno veliko mlinsko podružje 2 vješta neoženjena stolara za gradnjo (stavbna mizarja). Ponudbe neka se šalju pod „Broj 7089“ na upravnistvo Slov. Naroda. 7089

Les. Kupim bukove, hrastove in smrekove hlode za žago. Ponudbe s ceno na naslov: Ivan Šiška, tovarna parketov in parna žaga v Ljubljani, Metelkova ulica št. 4. 7091

Prva jugoslovanska tovarna za usnje in čevlje d. d. na Bregu pri Ptuju ima naprodaj prvovrstne gonilne in šivalne jermene inozemske provenijence v večjih množinah po zmernih cenah.

Mlin za mečkanje sadja dnevna zmoglost do 5.000 kg, 3 stiskalnice za seno, 2 košiji, umivalni stroj za sadje, krompir, i. t. d. naprodaj pri **Jos. Kürbisich, Celje.**

L. Mikuš
Ljubljana, Mostni trg št. 15.
priporoča svojo zalogo
dežnikov in solčnikov
ter sprehajalnih palic
Popravila se izvršujejo točno in solidno.

Klavirje

planine in harmonije, prodaja in izposoja **Alfonz Brestnik**, največja zaloga vseh glasbil, muzikalij in strun, Ljubljana, Kongresni trg 15. 2587

Prvovrstni cigaretni papir in stročnice znamke

„Altesse“

po najnižji ceni na debelo in na drobno priporoča trgovina **Ivan Bonač**, Ljubljana, Šelenburgova ulica. 6442

Po zelo znižani ceni nova dvokolesa, plašč, zračnice, šivalni stroji in vsa kovrtni deli, karbidne svetilke, gorilce itd. Sprejmejo se v popravilo dvokolesa in razni stroji pri **Batjani**, Ljubljana, Stari trg št. 28. 6524

Rupujemo samo na veliko
svaku količino kože od divljači, svake vrste kao ovčje, janječe itd.
Sve upite sa naznakom cijene za istu slati na tt.

F. Kocijan, Zagreb,
Savska cesta br. 66.

Kuverte

trgovske in kancelijske, papir konceptni in kancelijski, notni papir, konfeti, kopirni svizniki (olovke), pečatni voski itd. na debelo in drobno pri **L. Pevalak**, Ljubljana, Židovska ul. 4. 6956

Trstje za strope izdeluje in prodaja na debelo in drobno po K 480 pri večjih naročilih znaten popust **Steiner Anton**, Ljubljana, Jeranova ulica 13, Trnovo. 4256

Flzol, suhe gobe
laneno seme kupuje

trdka z deželimi in gozdni prideli **Kmet & Komp.**, Ljubljana, Gosposva ulica 8. 685-

Pšenico, ječam, zob, pasulj, kukuruz, mast, slaninu i sve ostale zemaljske proizvode te **prženi ječam** (sladnu kavu) nudi izvoznika i uvoznika trgovina

Milan P. Jovanović,
Mitrovica, Srem.

Automobil

Dürkopp, 45 HP s popolnoma novimi rebastimi pnevmatikami, 6 sedežev, 4 cilindri, temno-zelena karoserija, je po najnižji ceni, takoj pripravljen za vožnjo na prodaj ali pa se zamenja za tovarni avto z 2 tonama. Pogleda in poskusi se samo pri **Jurju Kobale**, Slov. Bistrica. 7088

Erjavec & Turk
trgovina z železnino
pri „Zlati lopati“

preje Hammerschmidt,
Ljubljana, Valvazorjev trg št. 7,
nasproti Križanske cerkve. 4049

Prevzel sem zastopstvo prvovrstnih tvornic:

nudim elektrotehnični material, betonsko železo, različen železni material in motorje. Zahtevajte ponudbe

Gjorgje Grujić
Beograd, Miletića ul. 15.

Klavirje Feliks Povše
Ljubljana,
Tržaška c. 43,
uglašuje in popravlja klavirje solidno in točno. Gre tudi na deželo. 7051

Horizontalni Jarmenik

(Horizontalgatter) nov ali rabljen se kupi. Ponudbe s točnim popisom in ceno naj se stavijo na Vlastelinsku upravo grafa Pavla Draskoviča u Malom Bukovcu kraj Legrada. 697-

Šolske zvezke
ornilo, peresa, radirke in razne druge šolske potrebščine na debelo in drobno pri **L. Pevalak**, Ljubljana, Židovska ulica 4. 6954

- Pisemski papir -

v mapah 10/10 v veliki izbiri, razglečnice umetniške in druge na debelo in drobno pri **L. Pevalak**, Ljubljana, Židovska ulica 4. 6955

Trgovski sotrudnik

starejša moč, se takoj sprejme v večjo manufakturno detajlno trgovino v Ljubljani. Ponudbe z navedbo plače naj se pošiljajo na upravnistvo Slovenskega Naroda pod „Trgovski sotrudnik 7044“.

ŠTAMPILJE
GRAVEUR
ANT. ČERNE
LJUBLJANA
SVORNI TRG 1

ADRIA
VANILIN - SLADKOR
REGIENI PRASEK
ADRIA-IZDELKI
LJUBLJANA
TELEF. 178.403

F. Šibenik, trgovec,
Gospodarska ulica 16. 6725

ŠTAMPILJE
iz kavčuka
Ciril Sitar
LJUBLJANA
sv. Petra cesta 13.

HROVAT & KOMP.
LJUBLJANA
VEGOVA UL. 6
BRZOJAVI:
HROVATPORT
Nudimo la. kranjski
laneni firnež
in
pristno laneno olje
v vsaki količini, po najnižji
tov. ceni. Za poštno pošiljavo
prosimo po mogočnosti dopolniti embalaže. 6147

PFAFF
šivalne stroje
PUCH
vozna kolesa
plašče in cevi
priporoča
Ign. Vok
Ljubljana, Sodna ul. 7.

Modni atelje
M. ŠARC
prevzema zopet naročila. Sprajmsne ure
od 10. do 12. dop. in od 3. do 6. pop.
Kongresni trg 4, (Gerberjeva hiša).

Najnižje cene. **Jos. Stopar** Najnižje cene.
manufakturna trgovina
Ljubljana, Dunajska cesta št. 3.

Tovarna slaščic.
Jos. Sumi nasled. D. & E. Hribar
Ljubljana, Gradišče 9.

Priporoča zopet raznovrstne sladkorne izdelke na drobno in debelo. Kandite, prvovrstno suho blago, čokoladne in desertne bonbone, risni malin v.c. in cene zmerno. marmelade. Postrežba točna. Poštno pošiljavo začasno izključujemo, ker primanjkuje zabojev. 7031 6545

- Šivalni stroji dospeli -

za obrtno in rodbinsko rabo v vseh opremlj. Istotain se dobi vse posamezne dele, igle in olje, potrebščine za šivilje, krojače in čevljarje.

Josip Petelinc, Ljubljana, Sv. Petra nas. 7.

I. Sandrin, Ljubljana
Mestni trg št. 6. Vhod skozi vežo na levo

Velika zaloga
vsakovrstnega usnja, kož, podplatov, gonilnih jermenov in sedlarskega usnja na debelo.

Skaboform se zopet dobiva!

Proti srbenju, svrabu, lišajem, nečistostim kože zahtevajte v najbližnji lekarni preizkušeno in zdravniško priporočeno

dr. Flescha originalno Skaboform. mazilo.
Ne maže, ne pušča barve, brez duha. Po vnanji uporabi „Skaboform“. Dobiva se po vseh lekarnah. Generalna zaloga za Ljubljano in okolico **Rih. Sušnik**, „pri Zlatem jelenu“ IV. Marijin trg.

!! Pariške novosti !!

Modni salon
Rozi Hribar, Ljubljana
Rimska cesta 6 ima veliko izbiro najmodernejših damskih in otroških klobukov za jesen in zimo na razpolago. Cene od 100 kron dalje.

! Dunajske novosti !

Brošura
„Pod novim orlom“
je izšla v ponatisu. — Dobi se v „Narodni knjigarni“ v Ljubljani, Prešernova ulica 7. Cena s poštnino K 18.—. — Naročila se rešujejo le proti pošiljavi zneska vnaprej ali po povzetju.

„ALKO“
veletrgovina žganja družba z o. z. Ljubljana, Kolizej.
Nudimo dobre likerje: pelinkovec, kakor tudi druge fine likerje, izdelane iz aromatičnih planinskih rož.
Nadalje kuminovec, griot in hruševi liker.
Slivovko, brinjevec, rum in konjak, samo na debelo po najnižjih cenah. 7034

Jadranska montanska družba d. z o. z.

LJUBLJANA, Zvonarska ulica 5. (N) Telefon št. 9.
Brzjavi: „Montana“. Prodaja in kupuje na debelo vse vrste kovin, rudnin in kemikalij ter vse industrijske izdelke, spadajoče v rudarsko, fužinarsko in kemijsko stroko. **Import. Eksport.**

Karbolinei, katran, strešno lepenko, lesni cement (katr. smolo), asfalt, izolirane plošče, watproof (à la ceresit), štukaturo, apno, opeko, portland cement in vse druge gradbene potrebščine po možnosti najhitreje dobavlja

Ljubljanska komercialna družba — Ljubljana,
Bleisweisova c. 18. — Telefon 408. 7148

Na prostovoljni javni dražbi se prodaja **ENONADSTROPNA HIŠA**
z zraven stoječim poslopjem ter v bližini ležeča njiva. V hiši je gostilna ter leži ob prometni cesti v mestu. Dražba se vrši dne 26. septembra 1920 ob pol 3. uri na licu mesta v Metliki. Več se izve v upravnistvu lista.

Na solidnejši izdelek! **Električna likala** : Najnižje cene!
Zavod za tehnične in elektrotehnične naprave **VOJNOVIČ & Ko.**
Wilsonova c. 22. LJUBLJANA. — Wilsonova c. 22.

Črna pločevina, pocinkana železna pločevina, cinkova in bela pločevina, žica, betonsko okroglo železo, ploščato, okroglo, kotovno, kvadratno, U-železo itd. Nosilci, valovita pločevina, surova in pocinkana, žičniki! Tekoče dobavljajo prima tvorniške kvalitete
Ad. Löw & Sohn, Eisen- und Metallwerke,
Ma. Lenzendorf bei Wien. Abt. Blech- u. Eisengrosshandlung.
Centralna pisarna:
WIEN, X., Absbergg. 17. — Telefon 55384 in 53257.
Skrajšan naslov za pisma: Ad. Löw & Sohn, Wien, X. Brzjavi: Adlörsohn Wien 75

Strojno i cilindrsko ulje
prima amerikansko te auto ulje, benzin, tovarnu mast, sirovo ulje
petroleum rafinirani (ne destilat)
prodaje na malo i veliko
HERKULES K. D.
ZAGREB, Ilica 65. 7106

Krznarski najnovejši, lastnoročni izdelki,
kakor pelerine, boe, muhi, itd. so v zalogi!
Moderniziranje vsakovrstne kožuhovine v najkrajšem času pri
LUDOVIK ROT
krznar, 7146
LJUBLJANA, Gradišče 7 (nasproti dram. gledališča).

Razglas.

Na javni prostovoljni dražbi, ki se bo vršila dne 25. sept. ob 3. uri popoldne na Marijinem trgu št. 2, to je v skladišču gda. Franca Seuniga v Ljubljani, prodalo se bo 43 zabojev takozvanih „romarjev“, katere potrebujejo osobito čevljarji, in štirje vinski sodi.

Okrajno sodišče v Ljubljani,
dne 17. septembra 1920.

Jugoslovansko inženirsko podjetje
družba z omejeno zavezo
MARIBOR
inženirska pisarna in stavbeno podjetje
Projektiranje in izvršitev visokih, betonskih in železobetonskih stavb, industrijskih in poljedelskih ter vodnih zgradb, naprav za vodne sile itd. — Presoje in nasvetovanja. — Dobava vsega gradbenega, industrijskega in tehničnega blaga, železnine, orodja, nosilcev, betonskega železa, tračnic in materiala za ozkotirne železn., elektoteh. material, cement, gips, lepenka i.t.d.
Naslov za brzjavo: „JIP“ - MARIBOR.

Christoph & Unmack d. d. glavno obratovališče Niesky, Oberlausitz (Gornja Lužica).

Postranska obratovališča: Černhausen na Čehoslovaškem in Kopenhagen (Kodanj) 5527

se priporoča za kratkodobno izdelavo enodružinskih, dvedružinskih in večdružinskih hiš po Döckerjevem sistemu. — Vile in stanovanjske hiše bločne oblike vseh slogov, dalje industrijske stavbe, velikanske tvorniške delavniške lope, prekrivja za kolodvore, klavnice, tržnice, mostovi, strojnice, gledališča za kino, razstavne dvorane, garaže, cerhvene strehe, vodne naprave, bolnice po paviljonskem sistemu itd. Strešni stoli brez motečih opor. — Cenj. vprašanja na upr. Slov. Naroda pod **Christoph & Unmack, A. G.** — Več v besedilu lista.

„NADA“

tvornica dvopeka
Neumann i. dr. Zagreb.

Proizvajalca:

Kekse, biskviti, dvopek i razno
pecivo za čaj. Zastopnik za
Kranjsko

L. Ježek

Ljubljana, Stritarjeva ul. 7. 900

„BALKAN“

Trgovska špedicijska in komisijska delniška družba. — Brzjavni naslov: „Balkansped“

LJUBLJANA, MARIBOR, TRST, WIEN.

Spedicija vseh vrst. Sprejemamo blaga v skladišča. Zacinjanja. Mednarodni prevozi. Selitve s patentiranimi vozovi na vse strani. Skladišče spojeno s tiro južne železnice. — L. ljubljansko javno skladišče.

Največje domače špedicijsko podjetje.

Klobuke

velurje in iz klobučevine prebarva takoj v vseh modernih niansah ravnotako vse druge predmete. 6086

Tovarna Jos. Reich, Ljubljana.

uglaševalec glasovirjev in trgovec z glasbilo
Ljubljana, Wolfeva ul. 12

Vino

dalmatinsko, banatsko, srijemsko bijelo i crno

SLJIVOVICE

prodaje samo na veliko TOMASOVIĆ I VIS-KOVIĆ, Zagreb, Palmotičeva ul. 22. Telefon 13-58. Brzjavni: Tomavis — Zagreb. 5454

Nova partija

gonilnih jermenov
došla.

Dobavlja: „Drava“ lesna trgovska in industrijska delniška družba Maribor.

Cosulich-Line

Trst—Amerika

New - York - Buenos - Ayres - Rio di Janeiro Santos - Montevideo, Brezplačna pojasnila in prodaja vozniških listov za potnike iz Slovenije edino le pri:

Simon Kmetec,
Ljubljana, Kolodvorska ulica 26.

Zasebni učni zavod Legat v Mariboru.
6 mesečni tečaji in 4 mesečni tečaji.
Začetek dne 4. oktobra 1920.

Tečaji za slovensko stenografijo, nemško stenografijo, strojepisje, slovensko korespondenco, nemško korespondenco, navadno računstvo, trgovsko računstvo, knjigovodstvo, slovenski jezik za začetnike, hrvatski jezik, nemški jezik, za začetnike, lepopisje, cirilico in obrtno risanje. Obširni prospekt brezplačno. Zasebni učni zavod Legat, Maribor, Vetrinjska ulica 11, I. nadst., sprejema od 11—12.

Direktni zbiralni želez. promet iz Nemčije v Jugoslavijo

od Passaua do jugoslovanske meje. Za svoj zbiralni promet prevzamemo blago vsake vrste in množine, razen ognjanevarnega za točno odpremo ter na željo in zahtevo zavarovanje rizika. Riziko tatlvine zmanjšano na minimum, ker poslatev potuje do jugoslovanske meje v zaprtem vagonu. — Pošiljatelj naslovite na naslov v Passau (Bavarsko). Internationale Speditionsgesellschaft m. b. H. Passau. 6906

Impozantna zaloga električnih lestenecv in svetilk. Inštalacijske potrebščine na drohno in debelo. Cene nizke.

Tovarna: Telefon 43.

Trgovina: telefon 466.

Zavod za tehn. in elektrotehn. naprave
Voinović & Cie.
Ljubljana, Wilsonova c. 22.
Tovarna Glince št. 6.

Tovarna Barva vsakovrstno - -
Jas. Reich Kemično čisti obleke.

Ljubljana, Poljanski nasip 4. Svetlolika ovratnike, zapestnice in srajce.
Podružnica: Selenburgova ul. 3

Podružnice
Maribor Novomesto Kočevje
Gospodarska ul. 38. Glavni trg šte. 39.

Trgovina s čevlji

J. BLAS

Ljubljana, Pod Travnico št. 2. (postaja cestne železnice)
(preko Miklošičeva cesta 16)

s 15. septembrom 1920

zopet otvorena.

Velika zaloga inozemskega blaga. Najsolidnejši izdelki. Konkurenčne cene. Generalna reprezentanca slovite znamke

THE FOR EVER SHOE.

KAVARNA „LEON“

Kavarno sva na novo elegantno opremlila ter se priporoča za obilen poset. — Na razpolago električni klavir. — Z veselošovanjem
Leo in Fani Pogačnik.

Modni salon Stuchly - Maške

LJUBLJANA, Dvorski trg 1.

Priporočam veliko izbiro najnovejših modelov, svilenih klobukov, čepic in slamnikov za dame in deklice.

Popravila točno in cenno. Žalni klobuki vedno v zalogi.

Domača tvrdka. Solidne cene.

Gričar & Mejač

Ljubljana, Prešernova ulica 9.

Velika izbira storjene obleke vseh vrst za gospode, dame in otroke. — Zaloge vsakovrstnega blaga za moške obleke, površnike in suknje, dalje bata za krojače v kosih in na metre.

Najnovejši kroji. Točna postrežba.

Adresar za Slovenijo

za leto 1921

se že tiska in izide v začetku novembra.

Razporedba vseh državnih, pokrajinskih, mestnih uradov in zavodov in točno sestavljen naslovnik vseh industrijskih in trgovinskih podjetij. Adresar vsebuje preko 100.000 naslovov raznih uradov, zdravnikov, notarjev, odvetnikov, inženirjev trgovcev in obrtnikov, raznih družb, društev in zasebnih, prosvetnih, dobrodelnih in športnih zavodov.

Z ozirom na sedanje cene papirja in stavka stane **adresar K 240**. — Prednaročila sprejema uredništvo proti naplačilu **K 120** — in sicer do **15. oktobra 1920**. — Pri poznejših naročilih in prosti prodaji preostalih izvodov se cena zviša. Oglase za adresar sprejemamo še do **15. okt.**

Uredništvo adresarja za Slovenijo

Ljubljana, Cankarjevo nabr. 5.

Bratri Utitzove, Praha

največja tovarna usnja v Čehoslov. republiki, specialitete: ševro, ševret, box, usnje za mobilije, antik, itd.

Generalni reprezentant za SHS kraljevino 6062

H. SELJAK, Ljubljana.

Odvetniška pisarna

dr. Karla Kodermana

v Mariboru se je preselila
na Aleksandrovo cesto št. 12 (ob vogalu Sodne ulice)

Konfekcijska tovarna družba z o. z.

Ljubljana, Dunajska cesta-Stožice

Telefon 532. Osrednja pisarna: Aleksandrova c. 3.

Največja jugoslovanska izdelovalnica moške, deške in otroške obleke.

Samo na debelo! Samo na debelo!

Preoblikujejo se vse vrste klobukov

za dame in gospode v preoblikovalnici in izdelovalnici

P. Barborič, Ljubljana,
Mestni trg.

Velika izbira damskih klobukov, trakov, umetnih cvetic za svatbe itd.

Nepremočljivi dežni plašči iz pristnega angleškega

Waterproof cloth
se dobijo pri tvrdki

A. & E. Skaberné
Ljubljana, Mestni trg šte. 10.

Angleško sukno

po strogo solidnih cenah vedno v zalogi:
za gospode, dečke itd. in vse druge modne potrebščine. Krojači znaten popust. 6961

Lastni modni atelje

SCHWAB & BIZJAK,
Ljubljana, Dvorski trg šte. 3.

A. de Haën

Kemijska tvornica „LIST“ Seelze pri Hanoveru

KEMIKALIJE

za vseskupno tehniko in farmacijo. Radi cenika in naročil naj se izvolijo interesenti obrniti na zastopstvo: Tehnična poslovica za kemijsko industrijo.

Ing. Milan Rojan

Zagreb, Gundulićeva ulica 20. Telefon 11-03.
Skladišče kompr. Ugljične kisline. 6637

LJUBLJANSKA KREDITNA BANKA V LJUBLJANI

— Brzjavni naslov: Banka Ljubljana. —

Delniška glavnica 50.000.000 — kron.

Stritarjeva ulica šte. 2.

Rezervni zakladi 45.000.000 — kron.

Telefonska številka 261 in 413.

Glavnica z rezervami 95.000.000 — kron.

Podružnice v Splitu, Celovcu, Trstu, Sarajevu, Gorici, Celju, Mariboru, Borovljah ter ekspozitura v Ptuj.

Izvršuje vse bančne posle najkulantneje.

Sprejema

vloge na knjižice in tekoči račun
proti ugodnemu obrestovanju

Kupuje in prodaje vse vrste vrednostnih papirjev, valut in dovoljuje

vsakovrstne KREDITE